

gemeente
Neder-Betuwe

Eerste bestuursrapportage 2020

NEDER – BETUWE

- Dodewaard
- Echteld
- IJzendoorn
- Kesteren
- Ochten
- Opheusden

Opheusden, 29 september 2020

Behandeling
gemeenteraadsvergadering
van 15 oktober 2020

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord van het college .....</u>	<u>3</u>
<u>LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BESTUURSRAPPORTAGE .....</u>	<u>5</u>
<u>Financiële positie.....</u>	<u>7</u>
<u>Incidentele en structurele ontwikkelingen.....</u>	<u>7</u>
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	10
Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid	12
Programma 3 Fysieke Leefomgeving	13
Programma 4 Economie	23
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet.....	25
Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn.....	36
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb, Onvoorzien	43
<u>Totaaloverzicht van financiële afwijking per programma .....</u>	<u>49</u>
<u>Besluitvorming.....</u>	<u>50</u>
<u>1: Begrotingswijziging .....</u>	<u>51</u>
<u>2: Stand van zaken bezuïgingen.....</u>	<u>52</u>

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de raad van de gemeente Neder-Betuwe,

Hierbij bieden wij u de eerste bestuursrapportage over het begrotingsjaar 2020 aan. Deze geeft de (grotendeels financiële) voortgang aan van de uitvoering van de begroting 2020, die u in november 2019 heeft vastgesteld.

Bijzonder tijdstip

Dat u deze bestuursrapportage in september-oktober pas krijgt voorgelegd, is bijzonder. Dat heeft te maken met de uitbraak van het coronavirus dit voorjaar. In de Kadernota 2021 hadden wij in het hoofdstuk met de financiële positie al een aantal toen bekende ontwikkelingen voor u op een rij gezet. De daadwerkelijke vaststelling en doorvertaling daarvan in begrotingswijzigingen vindt nu in deze eerste bestuursrapportage plaats. Uiteraard zijn nu ook actuele ontwikkelingen tot 1 september 2020 opgenomen.

Verwacht financieel resultaat

De ontwikkelingen in deze bestuursrapportage leiden tot een negatieve bijstelling van de financiële positie voor het jaar 2020 met ruim € 570.000,-. Maar een aantal ontwikkelingen werken ook structureel door. Voor de jaren 2021-2024 voorzien wij tegenvallers ter hoogte van ongeveer € 2,5 miljoen. Die tegenvallers worden grotendeels veroorzaakt door verwachte grote tekorten rondom de Jeugdzorg en de Wmo. Overigens verwachten we die tekorten ook voor 2020, maar daar tegenover staat de uitname van € 3 miljoen uit de reserve precariobelasting waartoe bij de vaststelling van de Kadernota 2021 is besloten.

Verderop in deze bestuursrapportage wordt het financiële effect ervan eerst samengevat (onder 'Incidentele en structurele ontwikkelingen') en vervolgens per begrotingsprogramma gedetailleerder weergegeven. Ook een aantal benodigde stortingen in en onttrekkingen aan (bestemmings)reserves worden toegelicht.

Verdere slag in de informatiewaarde

Net als de Kadernota 2021 en de Begroting 2021 is deze bestuursrapportage tot stand gekomen in een tijd waarin het credo 'iedereen werkt zoveel mogelijk thuis' geldt. Dat bleek geen gemakkelijke opgave. We hadden in deze bestuursrapportage een slag willen slaan in de informatiewaarde voor uw raad. Dat is nog maar beperkt gerealiseerd. Dat komt niet alleen door het op afstand werken, maar ook omdat het gesprek met uw raad over de verbetering van de informatievoorziening nog niet is afgerond. In overleg met de griffie wordt een overleg hierover gepland in het najaar van 2020.

Het financiële effect van de coronapandemie

Het effect van de uitbraak van COVID-19 blijft helaas niet beperkt tot werken vanuit huis. Het jaar 2020 loopt behoorlijk anders dan gedacht. De maatschappelijke gevolgen zijn ingrijpend. Ook de gemeentelijke inzet is de afgelopen maanden anders geweest door corona. Gedetailleerde informatie over de ontwikkelingen en de gevolgen voor de gemeentelijke beleidsterreinen is opgenomen in het 'Overzicht uitwerking corona' op de gemeentelijke website. Ook in deze bestuursrapportage is bij de voortgang van een aantal thema's aangegeven dat er vertragingen zijn ontstaan in de eerste helft van dit jaar. Zo zijn de overlegtafels in het kader van de inkoop Wmo en Jeugd enige tijd stil komen te liggen. Daarnaast is een deel van de projecten van het Regionaal Werkbedrijf - Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt Rivierenland (RW - POA) vertraagd geraakt. Bovendien zijn er achterstanden ontstaan in de openbare ruimte, doordat Avri veel met doelgroepen werkt in de openbare ruimte.

In de afgelopen maanden heeft de gemeente verschillende uitgaven gedaan die zonder het coronavirus niet aan de orde zouden zijn geweest. Zo is er uitgebreid gecommuniceerd met inwoners, bedrijven, scholen en (sport)verenigingen en zijn er voor de noodverordening intensief

toezicht en handhaving nodig geweest. Daarnaast is het gemeentehuis deels heringericht en intensiever schoongemaakt en is er geïnvesteerd in het mogelijk maken van thuiswerken en digitaal vergaderen. Deze extra kosten houden we nauwgezet bij.

Daarnaast hebben we te maken met tegenvallende inkomsten, bijvoorbeeld doordat huwelijken geannuleerd werden of verplaatst naar andere gemeenten, doordat geen leges geheven konden worden voor evenementen en doordat gemeentelijke (sport)accommodaties niet verhuurd werden.

Tegenover die tegenvallers staan ook extra inkomsten. We hebben een beroep kunnen doen op een provinciale subsidie, die tegemoet komt in de extra kosten voor het in stand houden van vitale functies en het nemen van maatregelen voor ondernemingen. Het Rijk heeft inmiddels twee compensatiepakketten toegezegd, die tegemoet komen aan de extra gemeentelijke uitgaven en tegenvallende inkomsten. Daarnaast bestaan er enkele losse rijksregelingen waarop de gemeente een beroep kan doen en heeft het Rijk ruim voldoende budget beschikbaar gesteld voor de betalingen van TOZO-uitkeringen.

De precieze omvang van die compensatiepakketten zijn nog niet allemaal duidelijk. Maar op basis van de informatie die we nu hebben, zien we dat we op dit moment ongeveer evenveel extra inkomsten hebben als extra uitgaven en tegenvallende inkomsten. Exclusief de TOZO-uitkeringen gaat het in beide gevallen om ongeveer € 100.000. De gemeente Buren – die de TOZO voor ons uitvoert – heeft in het eerste halfjaar 184 uitkeringen verstrekt en daaraan ongeveer € 730.000 uitgegeven. Hiervoor hebben we al voorschotten van het Rijk gekregen.

Die balans stelt ons enigszins gerust, maar biedt uiteraard geen garanties. Op de langere termijn tekenen zich namelijk meer financiële gevolgen en risico's af. Daarbij denken we onder andere aan:

- een oplopende oninbaarheid van gemeentelijke belastingen, debiteuren en huuropbrengsten;
- een toenemend beroep op open einde regelingen (en de bijbehorende ambtelijke capaciteit);
- eventuele tekorten bij verbonden partijen zoals de GGD en de VRGZ, die langdurend extra onvoorziene inzet plegen.

Daartegenover staat dat er nog regelmatig nieuwe compensatie- en tegemoetkomingsregelingen beschikbaar komen. Dit geldt niet alleen voor de gemeente, maar ook voor bijvoorbeeld sportverenigingen. Daarnaast zijn er uitgaven die lager kunnen uitpakken, bijvoorbeeld omdat tijdens de lockdown niet altijd 100% van de kosten van niet-geleverde diensten zijn uitbetaald. Over de mate waarin de compensaties en meevallers tegemoet komen aan de tegenvallers, bestaat nog altijd niet veel duidelijkheid.

We hadden gehoopt die duidelijkheid in de zomer wel te kunnen bieden aan uw raad. Maar voor de middellange en langere termijn blijkt dat nog niet goed mogelijk. Wij houden de ontwikkelingen nauwgezet bij en houden uw raad uiteraard ook tussentijds op de hoogte wanneer zich belangrijke verschuivingen voordoen.

Tot slot

Op het moment van schrijven is het nog niet duidelijk of wij elkaar fysiek gaan ontmoeten voor de behandeling van deze bestuursrapportage. Digitaal of niet, wij zien uit naar een goede behandeling.

De secretaris,
Gerrit Stam

De burgemeester,
Jan Kottelenberg

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BESTUURSRAPPORTAGE

Opbouw en indeling van de bestuursrapportage

Met deze bestuursrapportage informeren wij de raad over de realisatie van de begroting 2020 per 1 september 2020. Deze bestuursrapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met de bijgestelde ramingen per programma.

De indeling van deze bestuursrapportage sluit aan op de begroting 2020. Deze bestaat uit een voorwoord van het college, overzichten van de financiële positie, incidentele verbeteringen of verslechtingen, structurele verbeteringen of verslechtingen, overige kleine verschillen en de beleidsmatige en financiële verantwoording.

Betekenis en toepassing van het icoon

In deze bestuursrapportage worden onderstaande icoontjes gebruikt om de realisatie van het beleid aan te geven.

Per programma op prestatie niveau stellen we de volgende vragen ten aanzien van resultaat, tijd en middelen:

- Resultaat: Is het gelukt om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren of ligt de realisatie op schema?
 Tijd: Is het gewenste (deel)resultaat gerealiseerd of ligt de realisatie op schema?
 Middelen: Zijn de toegekende middelen toereikend?

Resultaat en Tijd

Onder Resultaat en Tijd is de betekenis van het icoon als volgt:

	Gerealiseerd
	Op koers: het resultaat wordt behaald en de uitvoering verloopt volgens planning.
	Bijsturing nodig: het resultaat wordt deels behaald en de uitvoering verloopt niet geheel volgens planning. Beleidsmatige toelichting waarom het resultaat op de prestatie deels wordt behaald.
	Niet haalbaar: het resultaat wordt niet behaald en de uitvoering verloopt niet volgens planning Beleidsmatige toelichting waarom het resultaat niet op de prestatie wordt behaald.

Middelen

	Op koers: de uitvoering van het resultaat wordt binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd.
	Bijsturing nodig: de uitvoering van het resultaat wordt naar alle waarschijnlijkheid niet binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Het budget dreigt te worden overschreden.
	Niet haalbaar: de uitvoering van het resultaat wordt niet binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Het budget is overschreden. ➤ Financiële toelichting van de afwijking vindt plaats bij het onderwerp 'Wat mag het kosten?' op taakveld niveau.

Ontwikkelingen sinds het vorige P&C document helder in beeld

Om de verschillen met het vorige P&C document in één oogopslag inzichtelijk te maken, gebruiken we onderstaande icoontjes.

	Neutraal: Gelijk gebleven ten opzichte van het vorige P&C document.
	Stijging: Sinds het vorige P&C document er vooruitgang geboekt.
	Daling: Sinds het vorige P&C document er achteruitgang geboekt.

Investeringsen

Conform het stoplichtmodel wordt aangegeven of er afwijkingen zijn in resultaat/tijd of in middelen.

Financiële afwijkingen groter dan € 25.000

Per programma op taakveldniveau worden de afwijkingen van de derde W-vraag ('Wat mag het kosten?') in een tabel weergegeven en daaronder, voor zover de bedragen groter zijn dan € 25.000, kort toegelicht. Dit geldt ook voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves. Afwijkingen kleiner dan € 25.000 op taakveldniveau worden per programma getotaliseerd in overige kleine verschillen en behoeven geen toelichting.

Ook wordt inzicht gegeven in de stand van het budget onvoorziene uitgaven.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. In een tussentijdse rapportage worden eventuele belangrijke actuele ontwikkelingen worden wel in de paragrafen gemeld.

De bestuursrapportage wordt afgesloten met een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen per programma, de besluitvorming en in een bijlage de begrotingswijziging en de stand van zaken bezuinigingen.

FINANCIËLE POSITIE

Na verwerking van de ontwikkelingen uit deze bestuursrapportage ziet de financiële positie er als volgt uit:

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2020-2023				
	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023
Begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023	-310.473	-182.005	-79.797	-132.403
Doorwerking financiële effecten vastgestelde en concept begrotingswijzigingen	403.633	380.989	79.311	130.100
Financiële effecten eerste bestuursrapportage 2020	570.296	2.500.721	2.483.269	2.457.091
Financiële effecten kadernota 2021	0	-2.700.309	-1.520.507	-1.920.799
	663.456	-605	962.276	533.989
+ = tekort - = overschot				

INCIDENTELE EN STRUCTURELE ONTWIKKELINGEN

De incidentele verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:					
Incidentele Ontwikkelingen	Programma	2020	2021	2022	2023
Beheer overige gebouwen en gronden	3	-25.000	25.000	0	0
Milieubeheer	3	237.098	0	0	0
Wonen en bouwen	3	419.800	30.000	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4	-490.000	0	0	0
Meicirculaire 2020	5	63.280	0	0	0
Onderwijshuisvesting	6	25.000	0	0	0
Sportbeleid en activering	6	58.500	0	0	0
Overhead	AD	10.195	0	0	0
Reserve Precario	R	-3.018.791	21.209	0	0
Bestemmingsreserve Omgevingswet	R	-130.000	0	0	0
Reserve Laanboomgebouw	R	400.000	0	0	0
Totaal		-2.449.918	76.209	0	0
+ is tekort, - is overschot					

De structurele verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie worden veroorzaakt door:

Structurele Ontwikkelingen	Programma	2020	2021	2022	2023
Bestuur	1	92.396	-6.949	-6.949	-6.949
Actualisatie Personeelslasten	1/3/5/AD	187.197	-86.567	-104.019	-129.457
ICT	7	86.362	36.257	36.257	36.257
Verzekeringen	3/6	70.644	54.328	54.328	54.328
Verkeer en Vervoer	3	-501.000	113.000	113.000	113.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-157.344	78.672	78.672	0
Ruimtelijke ordening	3	136.500	6.500	6.500	6.500
Begeleide participatie	5	545.000	500.000	500.000	500.000
Maatwerkdienverlening 18-	5	1.962.265	1.962.265	1.962.265	1.962.265
Stelpostprijsstijging	5	43.997	43.997	43.997	43.997
Treasury	AD	53.501	40.181	40.181	40.181
OZB Woningen	AD	-77.051	-57.286	-57.286	-57.286
Algemene Uitkering (December/Meicirculaire)	AD	87.976	37.735	37.735	37.735
Overige baten en lasten	AD	-112.916	-72.916	-72.916	-72.916
algemene reserve	R	312.902	-174.000	-119.000	-119.000
Reserve Essentaksterfte	R	157.344	-78.672	-78.672	0
Totaal		2.887.773	2.396.545	2.434.093	2.408.655

+ is tekort, - is overschot

De verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Structurele Ontwikkelingen	Programma	2020	2021	2022	2023
Versillen < € 25.000 programma Bestuur en Burger	1	-17.875	-26.375	-26.375	-26.375
Versillen < € 25.000 programma Openbare Orde & Veiligheid	2	-622	-2.851	-2.851	-3.121
Versillen < € 25.000 programma Fysieke Leefomgeving	3	44.727	24.127	24.127	24.127
Versillen < € 25.000 programma Economie	4	23.220	2.036	2.036	2.036
Versillen < € 25.000 WMO, Jeugd en Participatiewet	5	-1.811	-1.811	-1.811	-1.811
Versillen < € 25.000 Onderwijs, Sport en Welzijn	6	33.499	29.118	29.118	28.648
Versillen < € 25.000 Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en onvoorzien	AD	51.304	3.723	24.932	24.932
Versillen < € 25.000 mutaties in Reserve	R	0	0	0	0
Totaal		132.440	27.967	49.176	48.435

Totaal		570.296	2.500.721	2.483.269	2.457.090
---------------	--	----------------	------------------	------------------	------------------

+ is tekort, - is overschot

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening

Missie

Wij hebben te maken met een veranderende samenleving die voortdurend in beweging is. Dat betekent dat wij de samenleving in een eerder stadium betrekken bij ontwikkelingen en kansen die op ons afkomen. Bestuur en organisatie staan ten dienste van de inwoners. We redeneren 'van buiten naar binnen'. Onze bestuurders en medewerkers staan met beide benen in de maatschappij, zodat zij inwoners en maatschappelijke partners op serieuze wijze kunnen betrekken bij voor hen belangrijke vraagstukken. Wij informeren onze inwoners goed en tijdig over het gemeentelijke beleid. Wij voeren onze taken snel, adequaat, klantgericht en klantvriendelijk uit. De wensen van onze inwoners en onze wettelijke taken zijn het uitgangspunt van onze dienstverlening. Kernwaarden die belangrijk zijn voor onze dienstverlening zijn interactiviteit, pro-activiteit, betrouwbaarheid en persoonlijk contact. Waar het voor het bereiken van onze lokale wensen en doelen nodig is om met andere overheden samen te werken, doen wij dat op een slimme manier. Wij zien de gemeenschappelijke regelingen, die taken voor ons uitvoeren, als een verlengstuk van de gemeente. Zij verdienen serieuze aandacht, sturing en waardering.

Wat mag het kosten?

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a	Bestuur	92.396	-6.949	-6.949	-6.949
	<u>Diverse taakvelden:</u>				
b	Actualisatie Personeelslasten	194.328	30.377	26.417	26.417
c	kleine verschillen	-17.875	-26.375	-26.375	-26.375
Totaal		268.849	-2.947	-6.907	-6.907

a. Taakveld Bestuur (incidenteel nadeel 2020 € 92.396, vanaf 2021 structureel voordeel € 6.949)

De gemeente Neder-Betuwe heeft voor de wethouders bij Loyalis Verzekeringen het APPA-plan afgesloten. De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA) regelt de pensioenrechten van bestuurders en hun nabestaanden. Hiervoor is intern een voorziening gecreëerd waarin reeds een bedrag van € 811.336 beschikbaar is. Op basis van informatie verstrekt door Loyalis Verzekeringen in de brief van 07.07.2020 is er een hiaat ontstaan tussen het opgebouwde beleggingstegoed (€ 811.336) en het benodigde beleggingstegoed per 1 augustus 2020 (€ 909.296). Na actualisatie door Loyalis is er een nieuw beeld ontstaan over het noodzakelijke niveau van de pensioenaanspraken en onze voorziening. Om de beleggingstegoeden volledig aan te laten sluiten op de pensioenaanspraken en daarmee op de juiste niveaus te brengen, moet er in 2020 incidenteel een bedrag van € 97.960 (nadeel) gestort worden in deze voorziening.

Het overige gaat om kleine verschillen onder dit taakveld, die geen verdere toelichting behoeven.

b. Actualisatie Personeelslasten (structureel nadeel 2020 € 194.328 aflopend naar € 26.417 in 2023).

Bij de kadernota 2021 bent u al geïnformeerd over de effecten van de actualisatie van de personeelslasten. In deze bestuursrapportage worden de lasten over de diverse taakvelden verwerkt onder programma 1, 3, 5 en Algemene Dekkingsmiddelen en onder de kleine verschillen bij programma 2, 4 en 6. Voor verdere details verwijzen wij u naar de uitgebreide toelichting in de kadernota 2021 op pagina 10.

c. Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel 2020 € 17.875, vanaf 2021 structureel voordeel € 26.375)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid

Missie

Neder-Betuwe is een gemeente waar iedereen zich veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. We stimuleren burgers, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

2.1 Hulpdiensten

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Normen opkomsttijden

- Toetsen van de behaalde resultaten (opkomsttijden).
Het toetsen wordt gedaan door het opvragen en bespreken van tussentijdse rapportages.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
!	—	✓	—	

Toelichting resultaat en tijd:

Door middel van de tussentijdse rapportages zien we dat de prestaties eind 2019 t.o.v. de voorgaande jaren zijn verbeterd. Echter is de 95% (nog) niet behaald.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

Wat mag het kosten?

Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a	kleine verschillen	-622	-2.851	-2.851	-3.121
Totaal		-622	-2.851	-2.851	-3.121

- a. **Overige kleine verschillen (structureel voordeel 2020 € 622, vanaf 2021 € 2.851)**
Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Programma 3 Fysieke Leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en staat bekend als hét laanboomcentrum van Nederland respectievelijk Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, leefbare en vitale gemeente. We streven naar een evenwichtige ruimtelijke ordening, waarbij we landschappelijke waarden behouden. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en deze stemmen we voortdurend af op de behoefte. Nieuwe kansen en ontwikkelingen grijpen we aan om de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten te versterken.

3.1 Agro Business Centrum

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Realisatie van het ABC

- Opstellen van de Nota Kostenverhaal 2.0 voor de volgende fasen van het ABC voor inzicht in investeringen en dekking van realisatie van de nieuwe openbare ruimte, grondinbreng, plankosten;

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
!	↓	✓	—	

Toelichting resultaat en tijd:

Bij aankoop van grond voor de Randweg Opheusden kan een verkopende partij ons meer grond verkopen dan wij alleen voor de weg nodig hebben. Dat is geen verplichting en voor de gemeente dus onzeker of dit gebeurt. Als wij extra grond kopen kan kostenverhaal via gronduitgifte verlopen. Onze kosten verdisconteren we dan in de grondprijs. Anders zal dit via de Nota Bovenwijks, een exploitatieplan of (alsnog) een Nota Kostenverhaal 2.0 lopen. Wij zijn dus zeker dat wij de kosten (deels) gaan verhalen, hoe dat gebeurt is nog onzeker en afhankelijk van verschillende ontwikkelingen.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- Tussen de percelen van Handelsbedrijf Van Tuijl en Transportbedrijf Kegelaar ligt nog een bouwkaavel van ruim 1,6 ha, die de gemeente uitgeeft als 1 of 2 bedrijfskaavel(s) voor aan de laanboomteelt gerelateerde bedrijven. Gesprekken met geïnteresseerden lopen. Het bestemmingsplan voor deze kavel is in voorbereiding en wordt binnenkort in procedure gebracht.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
!	↓	✓	—	

Toelichting resultaat en tijd:

Deze kavel is niet voor juni 2019 uitgegeven. Momenteel lopen gesprekken met geïnteresseerden voor deze kavel. Verwachte (deel)verkoop in 2020.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

1. Het wegtracé voor de hoofdontsluiting van het ABC (de rondweg Opheusden) is definitief vastgesteld en het bestemmingsplan en technisch ontwerp zijn in voorbereiding. Er is overleg met eigenaren over de aankoop van (delen van) hun percelen waarover het weg tracé van de door te trekken Bomenlaan is geprojecteerd. De hoofdontsluiting van het ABC moet echter ook zonder de rondweg Opheusden gerealiseerd (kunnen) worden. In 2021 werken we deze infrastructurele voorzieningen verder uit;
2. Voor fase 2 (en verder) van het ABC schetsen we de eerste stedenbouwkundige structuren. Deze bepalen mede de verhouding openbare ruimte en uit te geven meters en daarmee de planeconomische haalbaarheid ervan. Verkennende gesprekken met eigenaren in deze fase zijn gestart;
3. Nota Kostenverhaal 2.0: dit onderwerp is in september 2019 van de onderwerpenlijst voor de raadsclusus gehaald. De reden was dat we in 2018 verwachtten dat we voor de volgende fase van het ABC eenzelfde methodiek/ontwikkelstrategie zouden volgen en een eenzelfde instrument voor kostenverhaal zouden opstellen (de Nota Kostenverhaal). Inmiddels lopen er meerdere gesprekken met eigenaren en initiatiefnemers in het laatste deel van fase 1 van het ABC én in het eerste deel van fase 2. Dit maakt dat de eerder bedachte systematiek van kostenverhaal nog niet aan de orde is en niet het best passende instrument is, omdat we onze kosten dan via de gronduitgifteprijs kunnen verdisconteren en apart kostenverhaal niet meer nodig is;
4. TCO en de gemeente hebben de contractuele afspraken voor het Laanboomhuis en de assortimentstuin afgerond. Het bestemmingsplan voor de laanboomhuiskavel is inmiddels onherroepelijk. TCO heeft een aannemer en architect geselecteerd. Op basis van de reeds verleende omgevingsvergunning is de bouw van het Laanboomhuis recent gestart. Er lopen ook gesprekken met TCO over de realisatie van een bedrijfsverzamelgebouw naast het Laanboomhuis. Afspraken over de kavel zijn tussen partijen al vastgelegd;
5. Tussen de percelen van Handelsbedrijf Van Tuijl en Transportbedrijf Kegelaar ligt nog een bouwtevel van ruim 1,6 ha, die de gemeente uitteeft. Een deel hiervan is verkocht. Er is nog ongeveer 0,6 ha uit te geven terrein. Het bestemmingsplan hiervoor wordt in 2021 vastgesteld;
6. Westelijk van de Pottenveld liggen meerdere potentiële bedrijfskavels van derden. Met hen overleggen we over de gewenste verkaveling binnen de ABC-kaders. Eén van de eerste belangrijke stappen is het kunnen beschikken over de eigendommen waarover het wegtracé van de door te trekken Bomenlaan is geprojecteerd. Gesprekken met hen lopen.

3.2 Openbaar groen en Groenplan

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Uitstraling Europees laanboomcentrum

- Monitoren beheer en onderhoud van de openbare ruimte Avri IBOR op basis van de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2020 en Werkbegroting 2020.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
Doordat Avri veel met doelgroepen werkt in de openbare ruimte is er door Covid-19 een groot aantal medewerkers niet beschikbaar (geweest). Hierdoor zijn achterstanden opgelopen. Daarnaast zijn er rondom onze sportaccommodaties achterstanden rond beheer en onderhoud. Avri is gestart om de achterstanden in te halen				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

- Convenant wordt in najaar 2020 gereed gemaakt als TCO instemt met raamovereenkomst met de gemeente voor de inkoop van de bomen.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
Neder-Betuwe en TCO willen op verschillende vlakken de samenwerking versterken. Hiervoor zijn beide partijen in september 2018 overeengekomen een convenant op te stellen. Beide partijen hadden de intentie om deze samenwerkingsovereenkomst in mei jl. aan te gaan. Door interne ontwikkelingen binnen TCO is deze planning niet gehaald. Op dit moment ligt er een concept overeenkomst ter bespreking. De komende periode zullen beide partijen hierover in gesprek gaan.				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

3.6 Wonen

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Nieuwbouwwoningen in alle kernen

- Nieuwe monitor woningmarkt ontwikkelen als vervanging van de Woningmarkt thermometer;

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
De woningmarkt thermometer wordt niet meer gemaakt in samenwerking met gemeente Buren, woningcorporatie Thius en makelaardij Beekhuizen. Gemeente Neder-Betuwe ontwikkelt nu haar eigen monitor met die informatie die nodig is om de woonvisie te monitoren.				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

Ontwikkelingen

Dat de corona-crisis invloed heeft op de woningmarkt is een feit. Maar hoe groot het effect zal zijn op de nieuwbouw, de verhuizingen en de huizenprijzen is nog lastig in te schatten. Het huidige woningbouwprogramma lijkt vooralsnog realistisch en voorziet in de lokale behoefte. Met een stabiel bouwprogramma dat verhoogd is naar circa 100 woningen per jaar zijn wij erg tevreden. De uitdaging zit vooral in de beschikbaarheid van de betaalbare woningen. Het aantal betaalbare koopwoningen dat per jaar beschikbaar komt is beperkt en daalt. De wachttijd voor sociale huurwoningen is opgelopen naar bijna 7 jaar. De betaalbaarheid in koop en huur staat onder druk door gestegen bouwkosten en de flink gestegen huizenprijzen.

Wat mag het kosten?

Programma 3 Fysieke Leefomgeving					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a.	Beheer overige gebouwen en gronden	-25.000	25.000	0	0
b.	Verkeer en Vervoer	-501.000	113.000	113.000	113.000
c.	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-157.344	78.672	78.672	0
d.	Riolering	0	0	0	0
e.	Milieubeheer	237.098	0	0	0
f.	Ruimtelijke ordening	136.500	6.500	6.500	6.500
g.	Wonen en bouwen	419.800	30.000	0	0
<u>Diverse taakvelden:</u>					
h.	Verzekeringen	37.666	21.350	21.350	21.350
i.	Actualisatie Personeelslasten	38.785	13.959	13.959	13.959
j.	Kleine verschillen	44.727	24.127	24.127	24.127
Totaal		231.232	312.608	257.608	178.936

a. Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden (voordeel 2020 € 25.000 nadeel 2021 € 25.000)

Uitstellen ontwikkeling visie op vastgoed naar 2021

Bij de kadernota en begroting 2020 is éénmalig een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een visie op vastgoed (Nota Vastgoedbeleid). De behoefte hieraan is groot. Tegelijkertijd constateren we halverwege 2020 dat het ons dit jaar niet meer gaat lukken om met deze opdracht aan de slag te gaan en hiervoor gericht externe capaciteit in te zetten. Dit vanwege prioritering van andere werkzaamheden bij de verschillende betrokken organisatieonderdelen (Gebouwenbeheer, Grondzaken, Accommodatiebeleid Sociale Pijler). Wij stellen daarom voor het budget beschikbaar te houden en over te boeken naar 2021. Deze overheveling werkt per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de opgenomen incidentele mutaties van reserves onder de algemene reserve.

b. Taakveld Verkeer en Vervoer (incidenteel voordeel 2020 € 501.000 en structureel nadeel vanaf 2021 € 113.000)

Neder-Betuws Verkeer en Vervoer Plan (NBVVP) (structureel voordeel € 32.000)

Bij de kadernota 2021 bent u hierover al geïnformeerd. In 2018 is het nieuwe Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) vastgesteld en vanaf 2019 zijn de bijbehorende financiële middelen beschikbaar. Het huidige plan vervangt het NBVVP 2011. Vanuit het NBVVP 2011 wordt jaarlijks een bedrag van € 32.000 in de voorziening verkeer gestort, maar dit kan worden stopgezet. De uitvoering van het huidige NBVVP blijft onveranderd doorgaan. Hiervoor blijven de financiële middelen beschikbaar via de eenmalige storting in de voorziening verkeer en vervoer en de opgenomen investeringskredieten. Door het wegvallen van de oude storting is er alleen geen extra budget meer beschikbaar voor eventuele nieuwe knelpunten of tegenvallers.

Voorziening verkeer en vervoer (voordeel 2020 € 595.000 nadeel 2021-2024 € 119.000)
Voor het Neder-Betuws Verkeer en Vervoerplan is een duidelijk beheerplan aanwezig. Dus is het gebruik van een voorziening van toepassing. Er is in 2019 eenmalig een bedrag van € 830.750 toegevoegd aan deze voorziening. Deze eenmalige storting is door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2019 opgemerkt. Deze is niet toegestaan, zodat op advies van de accountant een egalisatie wordt toegepast. Dit betekent dat in 2020 het restant bedrag van € 714.000 vanuit de voorziening vrijvalt. Daartegenover staat de egalisatie-storting van € 119.000. Per saldo is dit een voordeel voor 2020 van € 595.000. Om aan de jaarlijkse storting voorziening verkeer en vervoer van de komende 6 jaren te kunnen voldoen wordt voorgesteld dit bedrag in de algemene reserve te storten en jaarlijks een bedrag van € 119.000 te onttrekken. Deze onttrekking moet dan worden toegevoegd aan de voorziening verkeer en vervoer.

De vrijval voorziening en storting reserve is per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de mutaties reserves onder de algemene reserve.

Randweg Opheusden (nadeel 2020 € 100.000, budgettair neutraal)

In september 2019 heeft de aanbesteding plaatsgevonden en is direct gestart met de (voorbereidende) werkzaamheden. De opdrachtbevestiging is in 2020 geëffectueerd. Afrekening vindt plaats in 2020. Bij de verantwoording in de jaarstukken 2019 is een bedrag van € 100.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Deze middelen moeten worden overgeboekt en conform de verplichting die hiervoor is aangegaan worden bestemd voor besteding in 2020. Deze incidentele mutatie is per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de opgenomen incidentele mutaties van reserves onder de algemene reserve

Energieverbruik openbare verlichting (structureel nadeel € 26.000)

Gas-/elektriciteitsverbruik: Er is in 2016 een bezuiniging doorgevoerd op het energieverbruik van de openbare verlichting. We zijn de openbare verlichting in fasen aan het voorzien van led-lampen. En kwart is inmiddels uitgevoerd. Voor de volgende fase loopt de aanbesteding. De reeds ingeboekte bezuiniging op energiekosten kunnen we nog niet realiseren. Pas wanneer alle openbare verlichting is vervangen kunnen we de balans opmaken. Voor nu moeten we daarom een voorbehoud maken. In de ontwikkeling van de energieprijzen en de energielasten (nadeel) is er een mogelijke overschrijding te verwachten van € 26.000 op de verbruikskosten energie voor de openbare verlichting vanaf 2020.

c. Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie (incidenteel voordeel 2020 € 157.344 en nadeel voor 2021 en 2022 € 78.762)

Essentaksterfte

Voor de Essentaksterfte is geen duidelijk beheerplan aanwezig, maar is er een vervangingsplan gemaakt. Dit ter bestrijding van de Essentaksterfte voor de komende 4 jaar. Het gebruik van een voorziening is dus niet van toepassing en het advies van de accountant bij de jaarrekening 2019 is deze voorziening om te zetten naar een bestemmingsreserve. Er is in 2019 eenmalig een bedrag van € 260.00 toegevoegd aan de voorziening. Het voorstel is om het restant van deze voorziening per 1 januari 2020 € 236.015 vrij te laten vallen en te storten in een bestemmingsreserve Essentaksterfte. De onttrekking uit deze bestemmingsreserve voor 2020 is € 78.671 en voor 2021 en 2022 is dat € 78.672. De storting en onttrekkingen moet u in relatie zien met de mutaties van reserves hieronder.

d. Taakveld Riolering (Structureel voor- en nadeel € 25.000, budgettair neutraal)

Rioolheffing

Uit controle is gebleken dat er door een administratieve fout voor diverse woningen sinds de oplevering in 2011/2012 geen aanslag rioolheffing is opgelegd. Om die reden is er voor deze objecten alsnog een aanslag opgelegd voor de belastingjaren 2017, 2018 en 2019. De opbrengsten rioolheffing zijn daarmee hoger dan begroot en de raming wordt vanaf 2020 structureel bijgesteld. Het betreft een budgettair neutrale bijstelling, omdat de meeropbrengsten worden toegevoegd aan de voorziening riolering.

e. Milieubeheer (incidenteel nadeel € 237.098)

Regeling Reductie Energieverbruik

Het Ministerie van Binnenlandse zaken heeft aan de gemeente Neder-Betuwe eind 2019 een subsidie van ca.€ 270.000,-- toegekend op grond van de Regeling Reductie Energieverbruik. Deze regeling voorziet in stimuleringsmaatregelen en -middelen voor eigenaren van grondgebonden woningen en Verenigingen van Eigenaren, (VVE's) om het energieverbruik te verminderen. Hiervoor is een aanvulling op de bestaande subsidieregeling vastgesteld. Met Winst Uit Je Woning is een overeenkomst gesloten voor de coördinatie en uitvoering van deze regeling. Het betreft een budgettair neutraal bijstellen, omdat in de begroting tegenover de subsidie (baat) voor hetzelfde bedrag een last voor de uitvoering wordt geraamd.

Ontvangen Rijkssubsidie voor opstellen Transitievisie Warmte

Het Rijk heeft bij de decembercirculaire 2019 middelen beschikbaar gesteld. Voor het opstellen van een transitievisie warmte en uitvoeringsplan voor aardgasvrij maken op wijkniveau. Bewoners goed informeren door bijvoorbeeld energieloketten. Voor Neder-Betuwe zijn voor het jaar 2019 middelen beschikbaar gesteld van € 237.098. Omdat deze 'doeluitkering klimaatmiddelen' op het moment van beschikbaar stellen niet meer voor 2019 ingezet konden worden zijn deze middelen via het jaarrekeningresultaat 2019 teruggevloeid in de algemene reserve. Voorgesteld wordt dit bedrag in te zetten als middel om de gelabelde (nieuwe) initiatieven en acties als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Energietransitie (jaarschijf 2020) uit te kunnen voeren. Deze incidentele financiële consequentie moet u in relatie zien met de mutaties van reserves onder de algemene dekkingsmiddelen.

f. Ruimtelijke ordening (nadeel 2020 € 136.500 en structureel vanaf 2021 € 6.500)

Extra regisseurscapaciteit (structurele last € 121.500 en baat € 115.000)

Op basis van de rapportage 'kaderstelling inhuurbeleid, toerekening uren, overhead & kostprijs' is structureel een bedrag toegevoegd aan de personeelsstaat. Dit heeft betrekking op de functies van privaattjurist, stedenbouwkundige, regisseur en project-assistent. Dit bedrag wordt grotendeels gedekt op basis van kostenverhaal. Vanaf 2020 is regisseurscapaciteit nodig. Voor deze uitbreiding moet een bedrag van € 121.500 worden toegevoegd aan de personeelsstaat. Tegenover deze last staat een baat uit overeenkomsten initiatieven derden van € 115.000.

Voorziening versus bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet (nadeel 130.000)

Deze destijds gevormde voorziening (€ 600.000) is bij de jaarrekening 2019 omgezet naar een bestemmingsreserve. Omdat hiervoor geen beheerplan is opgesteld, maar gewerkt wordt met een dynamische routeplanner, had hiervoor geen voorziening moeten worden gevormd. In plaats daarvan werken we nu met een bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet. Boeking vinden daarmee voortaan in de exploitatie plaats.

Voor dekking van de (te verwachten) kosten in 2020 wordt nog een bedrag van € 130.000 onttrokken uit deze reserve. Deze financiële consequentie is per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de mutatie van reserve hieronder.

g. Wonen en bouwen (nadeel 2020 € 419.800 en 2021 € 30.000)

Legesinkomsten mandje 2-initiatieven (incidenteel nadeel € 25.000)

De legesverordening is de grondslag voor het kostenverhaal van de gemeentelijke uren. Hierin zijn opgenomen: het afhandelen van aanvragen omgevingsvergunning, M2 initiatieven. Deze zijn niet zonder meer te vergunnen. Op basis van ervaringsgegevens is hiervoor een vast bedrag per initiatief vastgesteld. Maar bij het aanpassen van de tarieventabel 2020 bleek dat we de voorgestelde kostenverhoging niet door konden voeren, omdat de gemeente mede door deze verhoging in totaliteit op een kostendekkendheid van > 100% uitkomt. Omdat het tekort op de betreffende kostenplaats hierdoor in 2020 oploopt, wordt voorgesteld om voor deze niet-verhaalbare kosten in 2020 een last op te nemen van € 25.000.

Minder legesinkomsten door minder wijzigingsplannen (incidenteel nadeel € 63.000)

De legesinkomsten voor het afhandelen van wijzigingsplannen van derden zijn minder dan geraamd. Er is een bedrag van € 115.500 begroot voor inkomsten uit de leges voor wijzigingsplannen. De leges voor het in afhandelen van een wijzigingsplan bedraagt € 3.500. Dit betekent dat er 33 wijzigingsplannen in afgehandeld moeten worden. De verwachting is dat er dit jaar niet meer dan 15 wijzigingsplannen worden ingediend. Dit betekent 18 minder dan begroot, wat neerkomt op circa € 63.000 minder inkomsten. Als gemeente hebben we geen invloed op het aantal ingediende wijzigingsplannen. Wel is er een stijging van het aantal wijzigingsplannen ten opzicht van 2019.

Stagnerende bouwproductie (incidenteel nadeel € 361.800)

De legesinkomsten Omgevingsvergunningen bedragen op dit moment fors minder dan vooraf ingeschat. Dit komt omdat er veel minder aanvragen voor omvangrijke bouwactiviteiten worden ingediend dan verwacht. Het gaat vooral om de aanvragen met bouwkosten tussen € 1.000.000 en € 5.000.000. Tot en met april is één aanvraag ontvangen, terwijl er op jaarbasis tien zijn verwacht. Deze tien aanvragen zijn goed voor ca. € 480.000 aan bouwleges en daarmee voor een zeer groot deel verantwoordelijk voor de totale legesinkomsten "Omgevingsvergunning bouwen" in 2020. Het blijkt dat het lastig is om bij grote bouwprojecten in te schatten wanneer leges kunnen worden geheven, omdat kleine tegenslagen een groot effect hebben op de totale planning. Het project wordt daardoor al snel een jaar uitgesteld. Daarbij zorgen alle aanvullende eisen voor Stikstof en PFAS ervoor dat ontwikkelaars ook voorzichtiger zijn en meer werken in verschillende kleinere fases. Van de 9 resterende initiatieven is inmiddels bekend dat

- een drietal initiatieven helemaal niet doorgaan,
- een drietal initiatieven pas na 2020 wordt verwacht en
- een tweetal slechts mogelijk gefaseerd in gang wordt gezet in 2020.

Voor laatstgenoemde gefaseerde aanvragen wordt € 27.000 aan leges verwacht.

Tegelijkertijd wordt als gevolg van het niet doorgaan van de eerder genoemde initiatieven in 2020 € 388.800 minder aan leges verwacht. Geadviseerd wordt dan ook om de begrote leges "Omgevingsvergunning bouwen" van € 883.915 te verlagen met € 361.800 (€ 388.800-€ 27.000) naar € 522.115.

Helaas is de verwachting dat het uitblijven van deze aanvragen voor grotere initiatieven niet leidt tot een betekenisvolle verlaging van de uitvoeringskosten van de ODR. Dit komt omdat er wel meer aanvragen voor kleinere initiatieven worden ingediend, die veel mindere bijdragen aan de legesinkomsten (de grote betalen de kleintjes).

Uitstellen Woonvisie 2021-2025 naar 2021 (voordeel 2020 en nadeel 2021 € 30.000)

Bij de kadernota en begroting 2020 is éénmalig een bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een Woonvisie 2021-2025. De behoefte aan een kaderstellend document, waarin we de gemeentelijke ambities en doelen op het gebied van wonen benoemen, is groot. Tegelijkertijd constateren we halverwege 2020 dat het ons dit jaar niet meer gaat lukken om met deze opdracht aan de slag te gaan en hiervoor gericht externe capaciteit in te zetten. Ook speelt mee dat wij in afwachting van de gemeentelijke Omgevingsvisie (vaststelling eerste helft 2021) voor het thema Wonen een programma (nieuw instrument onder de Omgevingswet) willen opstellen in de eerste helft van 2021.

Wij stellen daarom voor het budget beschikbaar te houden en over te boeken naar 2021. Deze financiële consequenties zijn per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de opgenomen mutatie in reserve onder de algemene dekkingsmiddelen.

h. Verzekeringen (structureel nadeel in 2020 € 37.666 aflopend naar € 21.350 in 2023)

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de verhoogde premie van de brandverzekering per 1 januari 2020. Dit betreft de brandverzekering van diverse gemeentelijke eigendommen verdeeld onder de verschillende programma's van de begroting. De premiestijging komt enerzijds doordat de totaal verzekerde som met circa 2 miljoen is gestegen en anderzijds door de hogere premies die verzekeraars hebben geoffreerd bij de aanbesteding. De financiële effecten worden in deze bestuursrapportage verwerkt en toegelicht onder de Programma's 3 en 6. Binnen de andere programma's vallen deze onder de kleine verschillen.

i. Actualisatie personeelslasten (structureel nadeel 2020 € 38.785 aflopend naar € 13.959 in 2023)

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de effecten van de actualisatie van de personeelslasten. In deze bestuursrapportage worden de lasten verwerkt over de diverse taakvelden onder programma 1, 3, 5, Algemene Dekkingsmiddelen en onder de kleine verschillen bij programma 2, 4 en 6. Voor verdere details verwijzen wij u naar de uitgebreide toelichting in de kadernota 2021 op pagina 10.

j. Overige kleine verschillen (structureel nadeel 2020 € 44.727, vanaf 2021 € 24.127)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Investerings

Programma 3: Fysiek leefomgeving				actualisatie 1e berap	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Startjaar	Investering bedragen x € 1000	Voortgang	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)				Resultaat/ tijd	Middelen
Toekomstig	Nassaulaan - Kesteren 2020	2020	363		
		Toelichting: Nog niet opgestart. Doorgeschoven naar 2021 door capaciteitsprobleem			
Lopend	Nassaulaan eo Kesteren	2018	520		
		Toelichting: Nog niet opgestart. Doorgeschoven naar 2021 door capaciteitsprobleem			
Lopend	Af-/toerit A15 (Dodewaard)	2019	300		
		Toelichting: bezig met planvorming, krijgt vervolg na de zomer			
Lopend	Hoofdstraat, Fruitstraat- rotonde Broekdijk (Kesteren)	2019	200		
		Toelichting: planontwikkeling is gestart, uitvoering 2021			
Lopend	Matensestraat, komgrens-Dalwagen (Dodewaard)	2019	50		
		Toelichting: loopt, na de zomer inspraak			
Lopend	Welysestraat (Wely)	2019	75		
		Toelichting: na de zomer inspraak			
Lopend	Spoorstraat (Kesteren)	2020	200		
		Toelichting: start na de zomer qua planontwikkeling			

Mutaties in reserves

Programma 3 Mutaties in reserves				
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2020	2021	2022	2023
a. Reserve Essentaksterfte	157.344	-78.672	-78.672	0
b. Bestemmingsreserve Omgevingswet	-130.000	0	0	0
Totaal	27.344	-78.672	-78.672	0

a. Mutatie reserve Essentaksterfte (nadeel 2020 € 157.344 voordeel 2020 en 2021 € 78.672)

Voor de Essentaksterfte is geen duidelijk beheerplan aanwezig, maar is er een vervangingsplan gemaakt. Dit ter bestrijding van de Essentaksterfte voor de komende 4 jaar. Het gebruik van een voorziening is niet van toepassing. Er is in 2019 eenmalig een bedrag van € 260.000 toegevoegd aan de voorziening. Voorgesteld wordt om het restant van deze voorziening van € 236.015 per 1 januari 2020 vrij te laten vallen en te storten in een bestemmingsreserve en voor de jaren 2020 t/m 2022 een bedrag van € 78.672 te onttrekken. Voor de bestemmingsreserve is dit voor 2020 een voordeel van € 157.344 en voor 2021 en 2022 een nadeel van € 78.672. Deze mutaties moet u in relatie zien met de derde W vraag taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie hierboven.

b. Bestemmingsreserve Omgevingswet (voordeel 2020 € 130.000)

Deze destijds gevormde voorziening (€ 600.000) is bij de jaarrekening 2019 omgezet naar een bestemmingsreserve. Omdat hiervoor geen beheerplan is opgesteld, maar gewerkt wordt met een dynamische routeplanner, had hiervoor geen voorziening moeten worden gevormd. In plaats daarvan werken we nu met een bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet. Boeking vinden daarmee voortaan in de exploitatie plaats. Voor dekking van de (te verwachten) kosten in 2020 wordt daarom nog een bedrag van € 130.000 onttrokken uit deze reserve. Deze financiële consequentie moet u in relatie zien met het voordeel onder de derde W vraag hierboven onder taakveld ruimtelijke ordening.

Programma 4 Economie

Missie

We streven naar economische groei door te werken aan een goed ondernemersklimaat, goede ondernemersdienstverlening en een goede kwaliteit van onze werklocaties. Tevens moeten onze winkelkernen vitaal zijn door in te zetten op ontwikkeling en behoud van gebieden met winkelconcentraties. We stimuleren economische groei via uitbreiding van verblijfs- en dagrecreatie, waarbij we de sterke kanten en mogelijkheden van de gemeente benutten. Kwaliteitsverbetering is hierbij het uitgangspunt. We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zo, dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en leefbaarheid versterkt.

Wat mag het kosten?

Programma 4 Economie					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a.	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-490.000	0	0	0
b.	kleine verschillen	23.220	2.036	2.036	2.036
Totaal		-466.780	2.036	2.036	2.036

a. Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur (voordeel 2020 € 490.000)

Subsidie Laanboomgebouw (incidenteel voordeel € 400.000)

Het in ontwikkeling zijnde bedrijvenpark Agro Business Centre (ABC) Opheusden wordt ingericht voor aan de laanboomteelt gelieerde bedrijven. Het ABC is een belangrijke plek voor handel, samenwerking, kennisdeling en innovatie. De meerwaarde wordt bereikt door de partijen in het laanboomcluster fysiek samen te brengen op het ABC. Voor deze realisatie is een subsidie aangevraagd en toegekend. Voorgesteld wordt om € 400.000 in de reserve Laanboomgebouw te storten.

Verwacht overschot op Centrumplan Kesteren Zuid (incidenteel voordeel € 90.000)

De projectleider van het project Centrumplan Kesteren Zuid verwacht dit project eind 2020 af te sluiten. Nog niet alle kosten zijn geboekt, maar de verwachting is dat we € 90.000 over zullen houden. Reden voor het vrijvallen van deze gelden van € 90.000 euro is een gunstig aanbestedingsresultaat en een goed conform verlopen project zonder noemenswaardig meerwerk.

b. Overige kleine verschillen (structureel nadeel 2020 € 23.220, vanaf 2021 € 2.036)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Mutaties in reserves

Programma 4 Mutaties in reserves				
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)	2020	2021	2022	2023
a. reserve Laanboomgebouw	400.000	0	0	0
Totaal	400.000	0	0	0

a. Reserve Laanboomgebouw (nadeel 2020 € 400.000)

Subsidie Laanboomgebouw (incidenteel nadeel € 400.000)

Het in ontwikkeling zijnde bedrijvenpark Agro Business Centre (ABC) Opheusden wordt ingericht voor aan de laanboomteelt gelieerde bedrijven. Het ABC is een belangrijke plek voor handel, samenwerking, kennisdeling en innovatie. De meerwaarde wordt bereikt door de partijen in het laanboomcluster fysiek samen te brengen op het ABC. Voor deze realisatie is een subsidie aangevraagd en toegekend. Voorgesteld wordt om € 400.000 in de reserve Laanboomgebouw te storten.

Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet

Missie

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe

De kracht en mogelijkheden van onze inwoners zijn de vertrekpunten bij de (her)inrichting van het sociale domein. Met en door de inwoners werken wij aan een samenleving waarin ruimte, begrip en aandacht bestaan voor de verschillende identiteiten die onze gemeente rijk is. Het creëren van een klimaat van welzijn is een taak van ons allemaal.

5.1 Zorg voor wie het echt nodig heeft en budget sociaal domein

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Zorg voor wie het echt nodig heeft

- Doorontwikkelen van de overlegtafels in het kader van de inkoop Wmo en Jeugd. Deze overlegtafels geven vorm aan de innovatie in het sociaal domein samen met de zorgaanbieders.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Door corona zijn de overlegtafels stil komen te liggen. Er zijn verschillende processen die gestart zijn waarvoor overleg met de zorgaanbieders in 2021 noodzakelijk is (denk bijvoorbeeld aan het inkoopproces 2022). De doorontwikkeling van de overlegtafels zal dan ook een punt van aandacht zijn.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- De integrale aanpak van zorg en ondersteuning voor ouderen bundelen in de nieuwe nota Wmo en Jeugd (planning 2020, ingangsdatum 1 januari 2021).

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

In verband met corona hebben er geen bijeenkomsten kunnen plaatsvinden en heeft dit proces vertraging opgelopen. In september 2020 is dit proces weer opgestart. De huidige verwachting is dat de nota in de tweede helft van 2021 klaar zal zijn.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- De monitoring van de effecten van zorg, ondersteuning en preventieve maatregelen verder bundelen en vormgeven in de nieuwe nota Wmo en Jeugd (planning 2020, ingangsdatum 1 januari 2021).

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
In verband met corona hebben geen bijeenkomsten kunnen plaatsvinden en heeft dit proces vertraging opgelopen. In september 2020 is dit proces weer opgestart. De huidige verwachting is dat de nota in de tweede helft van 2021 klaar zal zijn. In het kader van de monitoring verwachten wij uw raad de eerste resultaten in oktober te kunnen presenteren.				
Toelichting middelen:				
Voor een toelichting zie: Wat mag het kosten				

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

5.2 Maatschappelijke participatie – Iedereen doet mee

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Maatschappelijke bijdrage bijstandsgerechtigden

- Deelname aan projecten van het Regionaal Werkbedrijf - Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt Rivierenland (RW - POA Rivierenland) die de route naar werk moeten verkorten. Het ministerie van SZW heeft de arbeidsmarktregio Rivierenland 1 miljoen euro toegekend voor de uitvoering van 17 concrete projecten. Hierin werken gemeenten (waaronder Neder-Betuwe) samen met VNO-NCW, Greenport, Werkzaak, FNV, onderwijs en UWV in regio Rivierenland.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
In verband met de coronacrisis is een deel van de projecten vertraagd.				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

- Monitoren van de uitvoering van de Participatiewet door de gemeente Buren met als bijzondere aandachtspunten:
  - verloop aantal bijstandsgerechtigden, in- en uitstroom en aantal lopende re-integratietrajecten;
  - elke bijstandsgerechtigde dient een plan van aanpak te krijgen, waarin de participatiemogelijkheden en benodigde acties zijn benoemd;
  - in samenwerking met Stichting Welzijn Rivierstroom zoeken naar vrijwilligersplekken.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Door de coronamaatregelen zijn re-integratietrajecten en vrijwilligerswerk tijdelijk stil komen te liggen. Inmiddels is dit weer langzaam opgestart. Maar de activeringsmogelijkheden voor bijstandsgerechtigden zijn uiteraard nog steeds beperkt.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- Volgen van de aangekondigde wijziging van de Participatiewet per 1 juli 2020 om ondernemers te stimuleren werkloze inwoners (al dan niet met arbeidsbeperking) van werk te voorzien. Het gaat daarbij onder andere om het vereenvoudigen van regelingen voor werkgevers en ondersteuningsmogelijkheden voor inwoners.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Als gevolg van de coronacrisis is merkbaar dat plaatsing op arbeidsplaatsen (al dan niet met ondersteuning) moeizamer gaat. In aantallen is het effect nog niet direct zichtbaar, maar dit wordt wel verwacht in de loop van het jaar.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Participatie statushouders stimuleren

- Anticiperen op de komende wetswijziging inburgering door het aanbieden van (taal)ondersteuning aan de huidige groep statushouders. Te denken valt aan duale trajecten werk/inburgering en onderwijs/inburgering.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

De planning was in het tweede kwartaal een aantal trajecten te starten voor statushouders in de regio Rivierenland. Deze trajecten zijn vertraagd als gevolg van de coronamaatregelen. Deels worden trajecten digitaal voortgezet, deels gaan trajecten later dit jaar van start.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

In Nederland heeft iedereen het advies gekregen in verband met het coronavirus zoveel mogelijk thuis te werken, drukke plekken te vermijden en bij klachten thuis te blijven. Dit advies is ook van toepassing op bijstandsgerechtigden die vrijwilligerswerk uitvoeren of deelnemen aan activiteiten met als doel sociale activering. Het vermogen om daarmee een tegenprestatie te verrichten, is op dit moment beperkter.

5.3 Preventie – Maatschappelijk terrein

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Transformatie van zorgverlening

- Uitvoering pilot vitaal sportpark Dodewaard om maatschappelijk rendement te vergroten i.s.m. sport, onderwijs, welzijn, cultuur, kinderopvang, buurtsportcoaches, zorgaanbieders, CIOS, GSF en ROC.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Door corona heeft de pilot enkele maanden stil gelegen. Inmiddels is er weer vervolg gegeven aan de pilot.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- De gewenste samenwerking tussen de gemeente en de huisartsen krijgt steeds meer vorm. Het doel is om deze (uiterlijk) in 2020 te hebben uitgebreid en uitgediept, mede door inzet van een gedragsdeskundige.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Omdat de huisartsen druk waren met de bestrijding van corona, is in 2020 is de samenwerking met de huisartsen helaas opnieuw stilgevallen en zijn de afspraken nog niet tot uitvoering gekomen. Vanaf augustus zijn de gesprekken met de huisartsen hervat. We hopen eind 2020/begin 2021 te kunnen starten met de inzet van een gedragsdeskundige.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Diaconaal Platform

Bijna alle kerken uit de gemeente hebben zich aangesloten bij het Diaconaal Platform. Er is een coördinator aangesteld, die heeft geïnventariseerd welke thema's actueel zijn onder de diaconieën. De kerken hebben er voor gekozen om met de thema's jongerenproblematiek en digitaal informatieloket aan de slag te gaan en werken deze thema's uit in werkgroepen. De gemeente is nauw betrokken bij het platform om de verbinding te houden.

Nieuw collectief preventief aanbod

We realiseren nieuw collectief preventief aanbod. Door voorliggende voorzieningen waar mogelijk in te zetten, voorkomen we instroom in de professionele jeugdzorg. Zo proberen we het aantal (onnodige) doorverwijzingen naar zorgboerderijen terug te brengen door de inzet van de Stichting BeWell. Kinderen (van overbelaste ouders) kunnen daar twee zaterdagen per maand leuke activiteiten ondernemen. Ook kinderen die wat extra aandacht vragen, kunnen daar terecht. Verder zijn we in 2020 gestart met de inzet van Buurtgezinnen, waarbij vraag- en steungezinnen een duurzame verbintenis met elkaar aangaan. Steungezinnen zetten in op versterking van de eigen kracht van de ouders, kunnen kinderen met regelmaat opvangen en zijn zo thuis nabij mogelijk. Daarnaast heeft het college besloten te starten met de cursus Ouders.inc. Dat is een oudercursus die (aanstaande) ouders helpt in hun transitie van partnerschap naar ouderschap. De cursus helpt ouders om het gesprek aan te gaan over hoe zij hun rol als opvoeder samen kunnen invullen. Het is tegelijk een preventieve methode om conflicten tussen ouders te voorkomen.

5.4 Mantelzorg

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Mantelzorg is op haar taak berekend

- Herijken van waardering vrijwilligers en mantelzorgers door het vinden van een eigentijdse vorm om hen meer te waarderen.

Resultaat en tijd	Stijging / daling	Middelen	Stijging/daling	
	—		—	
Toelichting resultaat en tijd:				
Er is onderzoek gedaan onder mantelzorgers naar hun behoeftes rondom een eigentijdse vorm om hen meer te waarderen. Over de invulling hiervan zijn nog geen besluiten genomen. Welzijn Rivierstroom zal in 2020 en 2021 een pilot uitvoeren om te bezien of-, en zo ja in welke vorm en mate er behoefte bestaat aan individuele ondersteuning van mantelzorgers. De uitkomsten daarvan zullen wij uw raad voorleggen in de nieuwe Nota Sociaal Domein.				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

- Onderzoeken welke aanvullende ondersteuningsbehoefte nodig is voor onze vrijwilligers, zodat zij hun taak als vrijwilliger kunnen volhouden en kunnen combineren met het werk en andere activiteiten.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
	—		—	

Toelichting resultaat en tijd:

Vanwege beperkte ambtelijke capaciteit is dit onderzoek niet uitgevoerd. De mogelijkheid om hier alsnog uitvoering aan te kunnen geven wordt bekeken. Welzijn Rivierstroom zal in 2020 en 2021 een pilot uitvoeren om te bezien of- en zo ja in welke vorm en mate er behoefte bestaat aan individuele ondersteuning van mantelzorgers. De uitkomsten daarvan zullen wij uw raad voorleggen in de nieuwe Nota Sociaal Domein.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

5.6 Jeugdzorg

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Goed toegankelijke en bereikbare jeugdzorg en actief beleid voor pleegzorg

- Aanscherpen van inkoop- en werkafspraken 2020 met Gecertificeerde Instellingen (GI's). GI's zijn instanties met bevoegdheden voor de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen. Ook zijn ze externe verwijzer naar jeugdzorg. Zij zijn daarom een belangrijke partner van de gemeente. GI's binnen onze gemeente zijn Jeugdbescherming Gelderland, William Schrikker Groep en Leger des Heils. Doel is een goede samenwerking tussen gemeente en GI's en verbeterde kwaliteit en efficiëntie van jeugdhulp.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
	—		—	

Toelichting resultaat en tijd:

Niet van toepassing

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Samenwerking met het onderwijs

We hebben de samenwerking met het basisonderwijs en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs gecontinueerd. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met partners uit het voortgezet onderwijs en de voorschoolse periode om te verkennen hoe wij intensiever samen kunnen werken om tijdig passende ondersteuning in te zetten bij jeugdigen die dat nodig hebben. Dit heeft door corona enige tijd stil gelegen, maar is na de zomervakantie weer opgepakt. Op deze manier willen we tot een eenduidige lijn komen voor het inzetten van passende jeugdhulp bij kinderen van 0-18 jaar, samen met de betrokken professionals in de jeugdketen.

Maatregelen kostenreductie

In 2020 heeft het college maatregelen opgesteld om tot kostenreductie op het gebied van jeugdzorg te komen. Denk hierbij aan het vaststellen van de nadere regels jeugdhulp. Ze helpen ons doelmatiger jeugdhulp in te zetten passend bij de ondersteuningsbehoefte van het kind.

Buurtgezinnen

Het nieuwe preventieve initiatief Buurtgezinnen is in januari van dit jaar gestart en wordt goed gevonden door gezinnen uit Neder-Betuwe en relevante partners in het veld. Meerdere overbelaste gezinnen uit onze gemeente worden inmiddels ontlast door steungezinnen die kinderen uit die gezinnen een dagdeel per week opvangen. In 2020 zullen naar verwachting meer koppelingen gemaakt worden dan de verwachte 15.

Pleegzorg

De geplande informatiebijeenkomst over pleegzorg om nieuwe pleegouders te werven heeft vanwege corona geen doorgang gevonden.

Pilot voor jeugdhulp in de school

We voeren verkennende gesprekken met het onderwijs om te komen tot een pilot, waarbij op twee scholen jeugdhulp in de school wordt ingezet. Dit heeft als doel efficiënter jeugdhulp in te zetten en de kosten jeugdhulp naar beneden te brengen.

Verbonden partijen

Werkzaam Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen gaat de verbonden partij voor ons bereiken en wat gaat de verbonden partij hiervoor doen?

Monitoring van de uitvoering van de sociale werkvoorziening door Werkzaam Rivierenland, waarbij Werkzaam de volgende doelstellingen hanteert:

- groei aantal plaatsingen (detacheringen): + 500 (bruto)
- groei groepsplaatsingen: + 5%

Verantwoording voortgang	Toelichting
	Bijsturing nodig

Ontwikkelingen

Evaluatie GR Werkzaam naar aanleiding van voorgenomen besluit tot uittreding gemeente Tiel. In 2019 onderzocht gemeente Tiel de mogelijkheid tot uittreding uit de GR en werd de impact van dit voorgenomen besluit op andere deelnemers onderzocht. Uiteindelijk zag Tiel af van uittreding, mits nieuwe afspraken gemaakt worden over kostenverdeling en governance. In 2020 is dit bestuurlijke traject in volle gang. De financiële gevolgen voor Neder-Betuwe zijn nog niet bekend. Wel ligt het voor de hand dat de uitvoeringskosten voor de meeste deelnemers (waaronder onze gemeente) zullen toenemen als de relatief te grote financiële bijdrage van gemeente Tiel wordt gecorrigeerd.

Wat mag het kosten?

Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatie					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a.	Begeleide participatie	545.000	500.000	500.000	500.000
b.	Maatwerkdienstverlening 18-	1.962.265	1.962.265	1.962.265	1.962.265
<u>Diverse taakvelden:</u>					
c.	Actualisatie personeelslasten	-9.331	-27.975	-27.975	-30.234
d.	Meicirculaire 2020	63.280	0	0	0
e.	Aanspraak stelpost prijsstijging	43.997	43.997	43.997	43.997
f.	Herijking budget 3D	0	0	0	0
g.	kleine verschillen	-1.811	-1.811	-1.811	-1.811
Totaal		2.603.400	2.476.476	2.476.476	2.474.216

a. Taakveld Begeleide participatie (structureel nadeel 2020 € 545.000 en vanaf 2021 € 500.000)

In de kadernota 2021 bent u al geïnformeerd over de structureel gestegen uitgaven Wmo van ca. € 500.000 vanaf 2019. Deze extra uitgaven konden in 2019 gedekt worden binnen het programma en met de extra inkomsten uit de mei-circulaire. Voor 2020 zijn deze uitgaven niet gebudgetteerd. Om in 2020 de noodzakelijke uitgaven te kunnen doen, moet het budget vanaf 2020 structureel aangevuld worden met € 500.000.

Ook bent u in de kadernota 2021 geïnformeerd over de verdeelsystematiek van de inleenvergoeding voor Werkzaam. Bij de huidige systematiek komen de kosten nu onevenredig zwaar ten laste van de gemeente Tiel. Eenmalig worden de kosten voor de inleenvergoeding voor het jaar 2020 herverdeeld, waardoor er een incidenteel nadeel van € 45.000 voor Neder-Betuwe wordt voorzien ten opzichte van de vastgestelde begroting. Een eventuele structurele doorwerking hangt af van de evaluatie van de herverdelingsystematiek Werkzaam, die op dit moment gaande is.

b. Taakveld Maatwerkdienstverlening 18- (structureel nadeel € 1.962.265)

In de kadernota 2021 bent u geïnformeerd over de gestegen uitgaven van uiteindelijk € 2 miljoen op de Jeugdzorg in 2019. Voor 2020 zijn deze uitgaven niet gebudgetteerd. Om in 2020 de noodzakelijke uitgaven te kunnen doen, moet het budget vanaf 2020 structureel aangevuld worden met € 2.000.000.

De beschikbare budgetten voor het sociaal domein zijn via de decembercirculaire (Z/20/068059/UIT/20/129061) structureel licht naar beneden bijgesteld. Vanaf 2020 betreft dit een structureel bedrag van € 37.735. Het voordeel op dit taakveld moet u in relatie zien met het nadeel bij programma Algemene Dekkingsmiddelen, waarin het effect van de uitkering van het gemeentefonds is verwerkt.

c. Actualisatie personeelslasten (structureel voordeel 2020 € 9.331 oplopend naar € 30.234 in 2023)

Bij de kadernota 2021 bent u al geïnformeerd over de effecten van de actualisatie van de personeelslasten. In deze bestuursrapportage worden de lasten verwerkt over de diverse taakvelden onder programma 1, 3, 5, Algemene Dekkingsmiddelen en onder de kleine verschillen bij programma 2, 4 en 6. Voor verdere details verwijzen wij u naar de uitgebreide toelichting in de kadernota 2021 op pagina 10.

d. Meicirculaire (incidenteel nadeel € 63.280)

Bij de kadernota 2021 bent u al geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2020 (nadeel 2020 € 113.521). Het effect voor programma 5 voor het jaar 2020 ziet u hier verwerkt en deze gaat over verschillende taakvelden. Deze last moet u in relatie zien met het nadeel (€ 50.241), opgenomen onder het programma Algemene Dekkingsmiddelen (meicirculaire). Voor verdere detailinformatie verwijzen wij u naar de bijlage Informatie meicirculaire 2020 op pagina 39 van de kadernota 2021. Structureel zal de uitkomst van de meicirculaire in de begroting 2021 verwerkt worden.

e. Aanspraak stelpost prijsstijging (structureel nadeel € 43.997)

In de begroting is jaarlijks een stelpost prijsstijging opgenomen waaruit geraamde budgetten kunnen worden bijgesteld als daarvoor een gedegen onderbouwing bestaat. Het nadeel dat u hier ziet moet u in relatie zien met het voordeel opgenomen onder de Algemene Dekkingsmiddelen. Daarom gaat het om een budgettaire neutrale bijstelling.

f. Herijking budget 3D (budgettaire neutraal)

Er is een inschatting gemaakt welke budgetten voor 2020 en volgende jaren nodig zijn en in hoeverre budgetten moeten worden herijkt. Het beoogde effect hiervan is dat de in de begroting 2020 opgenomen budgetten beter aansluiten op de werkelijkheid.

Onderstaande tabel geeft de werkelijke uitgaven in 2019, de budgetten zoals die nu in concept in de begroting 2020 meerjarig zijn verwerkt, en de budgetten na herijking.

	werkelijk 2019	conceptbegroting 2020 op basis van besluitvorming kadernota 2021	begroting 2020 na herijking in 1e bestuursrapportage
Wmo	5.946.709	5.905.040	5.890.952
Jeugd	9.189.314	9.959.028	9.941.628
Participatiewet	2.878.921	3.136.886	3.168.373
Totaal	18.014.944	19.000.953	19.000.953

In de conceptbegroting is verwerkt:

- Een bijraming van € 500.000 op de Wmo op basis van het resultaat 2019;
- Een bijraming van € 2.000.000 op Jeugd op basis van het resultaat 2019;
- Een bijraming op basis van indexeringen, die ten laste zijn gebracht van de stelpost prijsstijgingen.

Niet in de conceptbegroting verwerkt zijn de tarievenstijgingen op Wmo zorg (zorg in natura en pgb), Wmo huishoudelijke hulp (zorg in natura en pgb) en jeugdzorg (zorg in natura en pgb). Op deze tarieven is de OVA-index van toepassing, die voor het jaar 2020 is vastgesteld op 2,52%. Ook niet in de aanspraak opgenomen zijn de eventuele tarievenstijgingen binnen het landelijk transitiearrangement jeugd.

In de begroting 2020 en later is een niet-autonome stijging van uitgaven exclusief indexering meegenomen. In een zogenaamde disclaimer in de kadernota is hiervoor

aandacht van uw raad gevraagd. De indexering gaat over de reële stijging van de te verwachten uitgaven, die niet binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen. Het mogelijk aanvullende financiële nadeel van deze tarievenstijgingen zal worden verwerkt in de jaarrekening 2020.

Ontwikkelingen Wmo, Jeugd en Participatiewet

Binnen Wmo, Jeugd en Participatiewet is een aantal ontwikkelingen te zien, die op dit moment nog niet financieel kunnen worden vertaald en daarom onderstaand met tekst worden toegelicht.

Ten aanzien van Wmo en Jeugd geldt dat wij ontwikkelingen zien in aantallen cliënten en in financiële verplichtingen. Op dit moment kunnen wij geen uitspraken doen welk effect (of en zo ja) deze ontwikkelingen op de werkelijke uitgaven in 2020 hebben, omdat wij in ons financiële systeem op dit moment niet kunnen weten in hoeverre de betaling van de facturen actueel is of in hoeverre een verplichting zich vertaalt naar realisatie. In de kadernota 2021 is opgenomen dat wij gaan investeren in budget in evenwicht en dat wij met behulp van externe ondersteuning onder andere een voorspellende monitor willen realiseren.

Ontwikkelingen Wmo

Wmo zorg

Ten opzichte van 2019 zien we in 2020 een aanzienlijke toename in de aantallen afgenomen voorzieningen en in financiële verplichtingen. Relatief gezien wordt er meer gebruik gemaakt van individuele begeleiding dan van groepsbegeleiding. Met uitzondering van groepsbegeleiding en specialistisch vervoer zien we de financiële verplichtingen op alle typen van zorg toenemen. De grootste toename in zowel aantallen als financiële verplichtingen doet zich voor op specialistische individuele zorg.

Hoewel het aandeel pgb binnen Wmo zorg relatief klein is, is ook hier sprake van een noemenswaardige toename in aantallen voorzieningen en in financiële verplichtingen.

Wmo huishoudelijke ondersteuning

In 2019 was een betekenisvolle stijging zichtbaar in het aantal huishoudens dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp en in de financiële verplichtingen. In het eerste kwartaal van 2020 leek de stijgende lijn zich te stabiliseren, maar in het derde kwartaal zet de stijgende lijn gestaag door. Dit lijkt te duiden op een tijdelijk 'corona-effect'.

Vanaf mei 2020 wordt gewerkt met een nieuwe beleidsregel voor huishoudelijke ondersteuning. Deze beleidsregel heeft als doel dat de indicaties volgens vaste en actuele richtlijnen worden gesteld. Wij verwachten dat het aantal uren huishoudelijke ondersteuning dat per huishouden wordt toegekend hiermee zal afnemen. Vanaf 1 januari 2021 start een nieuwe overkomst met zorgaanbieders en wordt de beleidsregel ook op alle bestaande indicaties toegepast. De invoering van de beleidsregel en het aanpassen van de bestaande indicaties veroorzaken aan de andere kant mogelijk wel meerkosten, die worden veroorzaakt door de juridische afhandeling van eventuele bezwaren en de extra inzet van consultants om de indicaties te wijzigen.

Met ingang van 2021 wordt met een nieuwe aanbesteding van huishoudelijke ondersteuning ook een nieuw tarief vastgesteld. De hoogte van dit tarief is bepaald naar aanleiding van een regionaal onderzoek, uitgevoerd door BMC. Dit tarief ligt hoger dan de huidige tarieven en heeft daarmee ook financiële gevolgen.

De financiële gevolgen op het gebied van huishoudelijke ondersteuning worden onder andere bepaald door de toename in het aantal huishoudens met huishoudelijke ondersteuning, de invoering van de beleidsregels huishoudelijke ondersteuning en het nieuwe tarief per 1 januari 2021. Het gezamenlijke effect van deze ontwikkelingen zal worden gevolgd en nader onderzocht.

Wmo voorzieningen

In 2019 was een betekenisvolle stijging zichtbaar in het aantal inwoners dat een beroep op de Wmo doet voor een traplift of een scootmobiel. Deze stijgende lijn zet zich ook in 2020 door.

Ontwikkelingen Jeugd

Als ontwikkeling hebben wij eerder gezien en gecommuniceerd dat het aantal unieke cliënten afneemt, maar dat de kosten per unieke cliënt toenemen. Op de presentatie op de college-informatieavond van 17 juni j.l. hebben wij als aanvullend beeld gecommuniceerd dat het totaal aan financiële verplichtingen afneemt. Omdat de afname van de financiële verplichtingen ten opzichte van 2019 in 2020 dermate substantieel is, achten wij het noodzakelijk om uw raad alvast over deze ontwikkeling te informeren. Met de kanttekening dat wij hieraan nog geen conclusies kunnen verbinden over de werkelijke uitgaven in 2020 en of de ontwikkeling een tijdelijk of structureel karakter heeft.

De afname van de financiële verplichtingen gaat vooral over de categorie jeugdhulp zonder verblijf. De ontwikkeling binnen deze categorie is lastig te duiden, want

1. Dit is een grote categorie met veel onderliggende producten, die inhoudelijk sterk uiteenlopen. Dat maakt dat ontwikkelingen binnen deze categorie lastig te interpreteren zijn.
2. Ook zijn er veel factoren van invloed op het gebruik van de producten binnen deze categorie en dat maakt het lastig te duiden of deze ontwikkelingen van tijdelijk of structureel zijn.
3. Op dit moment ontbreekt een referentiekader om de ontwikkelingen in het gebruik van jeugdhulp te duiden. Wij zijn dit jaar gestart met een monitor Wmo & Jeugd met als doel over meer jaren heen trends te kunnen ontdekken. Wij verwachten dat deze monitor ons in de toekomst van het gewenste referentiekader zal gaan voorzien.

Zoals reeds gecommuniceerd op de college-informatieavond van 17 juni j.l. zien wij de financiële verplichtingen voor jeugdhulp met verblijf en voor inzet gecertificeerde instellingen (GI's) voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en activiteiten in het preventief justitieel kader toenemen.

Ontwikkelingen Participatiewet

Inkomensvoorzieningen

Sinds maart zijn coronamaatregelen van kracht die naar verwachting een negatieve invloed gaan hebben op het bijstandsbestand. Door baanverlies zullen mensen sneller afhankelijk worden van bijstand enerzijds en anderzijds zullen bijstandsgerechtigden minder snel uitstromen naar werk. Hoe groot de impact zal zijn, is lastig te voorzien. Daarnaast is het onzeker hoe de conjuncturele ontwikkelingen verwerkt gaan worden in de rijksbijdrage. Een budgetbijstelling voor Inkomensvoorzieningen zullen wij voor zowel de lasten- als de batenkant op hetzelfde moment in het eerstvolgende P&C-document verwerken.

Werkzaam

Op dit moment wordt binnen de GR Werkzaam een bestuurlijke discussie gevoerd over de verdeling van kosten over deelnemende gemeenten. De uitkomsten zijn nog niet helder, maar voor 2020 is een hogere bijdrage aan uitvoeringskosten te verwachten dan begroot. Dit zal worden verwerkt in de reguliere planning en controlcyclus voor de GR Werkzaam.

g. Overige kleine verschillen (structureel voordeel € 1.811)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn

Missie

Iedereen moet zich kunnen ontplooiën en welbevinden

De wijze waarop jonge inwoners zich ontplooiën is voor ieder kind en iedere jongere verschillend. Onze ambitie is om voor deze jonge inwoners randvoorwaarden te creëren, waarbinnen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen op hun weg naar volwassenheid. Opleiding, vrijetijdsbesteding, talentontwikkeling, zorg en ondersteuning zijn daarbij van groot belang. De kernen blijven levende gemeenschappen, waar mensen elkaar op allerlei manieren ontmoeten en bijstaan. Investeren in onderwijs, sport en cultuur draagt bij aan de sociale cohesie binnen de dorpen. Dit leidt ertoe dat de inwoners zich thuis (blijven) voelen in de gemeente en haar kernen.

6.1 Leefbaarheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Een doelmatig accommodatiebeleid dat aansluit op de behoeften van inwoners en maatschappelijke partijen

- Een plan van aanpak voor integraal accommodatiebeleid per kern opstellen te beginnen met een tweetal kernen, voor verbetering van de leefbaarheid en burgerparticipatie. De briefkaartenopbrengst van de omgevingsvisie geeft hiervoor een richting aan. (Zie ook programma 3 Fysieke leefomgeving).

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Corona maatregelen, waardoor geen bijeenkomsten in de kernen kunnen worden georganiseerd, hebben in 2020 verhinderd dat er uitvoering aan het plan is gegeven.

Toelichting middelen:

- Uitwerken accommodatiebeleid Dodewaard / herontwikkeling De Eng; naar verwachting zal een werkgroep, waarin de gemeente actief deelneemt, in 2020 uitvoering kunnen gaan geven aan een plan voor een nieuwe dorpshuisfunctie/MFA.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Het proces voor de planvorming loopt. In verband met corona hebben de vergaderingen van de werkgroep wel enige tijd stilgelegen. Het doel is in 2021 een compleet voorstel aan de raad ter besluitvorming voor te leggen.

Met de werkgroep is afgesproken dat in fase A wordt gewerkt aan een inhoudelijk plan inclusief exploitatie. In fase B zal dit plan concreet worden uitgewerkt in een te realiseren bouwplan. Naar verwachting wordt uw raad over fase A in december 2020 geïnformeerd.

Toelichting middelen:

Voor een toelichting zie: Wat mag het kosten

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

6.2 Huisvestingsplan scholen

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Adequaat aanbod van onderwijs zo dicht mogelijk bij onze kinderen

- Opstellen uitvoeringsplan Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) inclusief een meerjarenraming.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
Niet van toepassing				
Toelichting middelen:				
Voor een toelichting zie: Wat mag het kosten				

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

6.4 Sport en beweeg voorzieningen

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Sportverenigingen beschikken over voldoende velden

- Er ligt een uitdaging om op de (middel-)lange termijn te voorzien in de ruimtebehoefte van sportpark De Leede in Kesteren met een of meer extra sportvelden. Een positief element is de betrokkenheid en deelname van de voetbal- en korfbalverenigingen. Planning besluitvorming tweede kwartaal 2020.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
				
Toelichting resultaat en tijd:				
Planning besluitvorming wordt medio 2021. Vanaf 2022 is er ook dekking in de begroting voor de uitvoering.				
Toelichting middelen:				
Niet van toepassing				

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

6.5 Laaggeletterdheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Terugdringen laaggeletterdheid

- Deelnemen aan de Week van de Alfabetisering) en de grote DigiTaalStrijd.

Resultaat en tijd	Stijging / daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Aan de Week van de Alfabetisering, die sinds dit jaar de Week van Lezen en Schrijven heet, wordt dit jaar vanwege het Coronavirus beperkte aandacht besteed. De grote DigiTaalStrijd wordt dit jaar niet georganiseerd.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

- Promoten van de locaties waar mensen terecht kunnen om hun taal-, reken- en/of computervaardigheid te verbeteren. Meer samenhang creëren en wellicht meer locaties/activiteiten realiseren.

Resultaat en tijd	Stijging / daling	Middelen	Stijging/daling	
				

Toelichting resultaat en tijd:

Vanwege het Coronavirus zijn de locaties waar mensen terecht kunnen om hun taal-, reken- en/of computervaardigheid te verbeteren gedurende een aantal maanden gesloten geweest of nog altijd gesloten. Daarom is hier tot nu toe geen of beperkte promotie aan gegeven.

Toelichting middelen:

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

6.6 Onderwijs

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Vormgeven aan lokaal onderwijs- en jeugdbeleid via de Lokale Educatieve Agenda (LEA)

- Met het onderwijs en de kinderopvang in het LEA samenwerken aan gezamenlijke thema's zoals bestrijden van onderwijsachterstanden, passend onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaten, voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en aansluiting van jeugdhulp met onderwijs.

Resultaat en tijd	Stijging /daling	Middelen	Stijging/daling	
✔	—	!	↓	

Toelichting resultaat en tijd:

Niet van toepassing

Toelichting middelen:

Op het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken wordt een nadelige afwijking verwacht op Leerlingenvervoer. Afgelopen jaren zijn er in de taxibranch (autonome) ontwikkelingen geweest die hebben geleid tot een hogere kostprijs voor het vervoer. Hier krijgt de gemeente met ingang van 01-08-2020 mee te maken, nu er een Europese aanbesteding is afgerond. Deze heeft geleid tot een nieuw vervoerscontract voor drie jaar met de optie tot drie keer een jaar verlengen. Behalve hogere vervoerstarieven zijn de financiële effecten ook afhankelijk van het aantal leerlingen en de planning van combinatieritten met de samenwerkende gemeenten in de regio. Medio oktober zullen de financiële effecten bekend worden op basis van de eerste factuur schooljaar 2020/2021. Een budgetbijstelling zullen wij in het eerstvolgende P&C-document verwerken.

Ontwikkelingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen

Wat mag het kosten

Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a.	Onderwijshuisvesting	25.000			
b.	Sportbeleid en activering	58.500			
<u>Diverse taakvelden:</u>					
c.	Verzekeringen	32.978	32.978	32.978	32.978
d.	Kleine verschillen	33.499	29.118	29.118	28.648
Totaal		149.977	62.096	62.096	61.626

a. Taakveld onderwijshuisvesting (incidenteel nadeel € 25.000)

Het voormalig Pantarijn gebouw in Kesteren is volledig in eigendom van de gemeente sinds het vertrek van de VMBO school naar een nieuwe locatie. Het gebouw heeft een onderwijsbestemming en is in gebruik door enkele groepen van basisschool De Wegwijzer. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) richt zich op voldoende en thuis nabij onderwijs op de middellange termijn. De realisatie daarvan is een langdurig proces en dat betekent dat er

voorlopig nog tijdelijke huisvesting nodig blijft. Het gebruik van het voormalig Pantarijn gebouw kan daar mogelijk in voorzien. Voorwaarde is dat is aangetoond dat het gebouw voldoet aan de maatstaven voor kwalitatief acceptabel en veilig onderwijs. Met een inspectie zal inzichtelijk gemaakt worden welke noodzakelijke maatregelen hiervoor uitgevoerd zouden moeten worden en hoeveel kosten daarmee gemoeid zijn. Deze inspectiekosten worden geschat op € 25.000 die gedekt worden uit het budget onvoorzien. Deze last kunt u dan ook in relatie zien met het voordeel opgenomen onder programma Algemene Dekkingsmiddelen budget onvoorzien.

b. Sportbeleid en activering (incidenteel nadeel € 58.500)

Onder dit taakveld staat de taakstellende bezuiniging sport/plaatsen van € 58.500 opgenomen. Deze bezuiniging staat in relatie tot de herontwikkeling van De Eng in Dodewaard (het proces MFA Dodewaard binnen accommodatiebeleid). In de kadernota 2019-2022 en begroting 2019 is aangegeven, dat de taakstellende bezuiniging alleen realiseerbaar is op het moment dat een deel van de sporthal wordt afgestoten/verkleind. In combinatie met de realisering van een MFA naast de sporthal is de werkgroep nu conform de bestuursopdracht bezig een plan uit te werken. Het college heeft mei j.l. ingestemd met een tussenstand. De plannen worden nu concreter uitgewerkt. Realisatie van de in de begroting opgenomen bezuiniging in 2020 zal daarom niet mogelijk zijn. Het risico is aanwezig dat de bezuiniging ook de komende jaren niet wordt gerealiseerd.

c. Verzekeringen (structureel nadeel € 32.978)

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de verhoogde premie van de brandverzekering per 1 januari 2020. Dit betreft de brandverzekering van diverse gemeentelijke eigendommen verdeeld onder de verschillende programma's van de begroting. De premiestijging komt enerzijds doordat de totaal verzekerde som met circa 2 miljoen is gestegen en anderzijds door de hogere premies die verzekeraars hebben geoffreerd bij de aanbesteding. De financiële effecten worden in deze bestuursrapportage verwerkt en toegelicht onder de Programma's 3 en 6. Binnen de andere programma's vallen deze onder de kleine verschillen.

d. Overige kleine verschillen (structureel nadeel € 33.499, aflopend naar € 28.648)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting.

Investerings

Programma 6: Onderwijs, Sport en Welzijn				actualisatie 1e berap	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)	Startjaar	Investing bedragen x € 1000	Voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)					
Lopend	Inv zonnepaneel de Eng	2018	17		
		Toelichting: Momenteel ligt de vraag nog voor om sporthal De Eng onderdeel te laten uitmaken van een nieuw te vormen MFA. Hierdoor terughoudend met grootschalige investeringen, zoals zonnepanelen. In afwachting van eventuele vervolgstappen.			
Lopend	Inv zonnepaneel Echteld	2018	10		
		Toelichting: Voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd in 2019 waarna plaatsing in 2020 van de zonnepanelen plaatsvindt.			
Lopend	Inv zonnepaneel Gymzaal Kesteren	2018	22		
		Toelichting: Voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd in 2019 waarna plaatsing in 2020 van de zonnepanelen plaatsvindt.			
Lopend	Inv zonnepaneel sportzaal de Linie	2018	17		
		Toelichting: In 2020 zal de afweging worden gemaakt in hoeverre vanuit beleidsmatig oogpunt zonnepanelen, vanwege de dakconstructie, geplaatst kunnen worden (schuine kanten) en de mate van uitbreiding van het zonnepanelenpark nog noodzakelijk is vanwege gestaaakte ambities m.b.t. het plaatsen van een warmtepomp (waarvoor panelen mede in de toegenomen stroomvoorziening zouden moeten voorzien).			
Lopend	groot onderhoud de Dijkkwetters PV/WP	2018	36		
		Toelichting: In verband met summier gebruik en gedeeltelijke leegstand terughoudend geweest met grootschalige investeringen. In 2020 bestaat de kans dat het pand tijdelijk gebruikt gaat worden voor andere doeleinden, waardoor uitgestelde investeringen noodzakelijk kunnen zijn.			
Lopend	Accommodatiebeleid Dodewaard / Herontwikkeling De Eng	2019	500		
		Toelichting: Er is vertraging geweest in het proces voor een nieuw dorps huis/MFA Dodewaard. Voor 2020 is er voortgang en verloopt het proces volgens planning			
Lopend	Vernieuwbouw/uitbreiding Hervormde school Opheusden	2019	900		
		Toelichting: Haalbaarheidsonderzoek/ uitvoeringsplan IHP nog niet afgerond			
Lopend	Integraal huisvestingsplan met betrekking tot scholen (IHP)	2019	1.500		

Programma 6: Onderwijs, Sport en Welzijn				actualisatie 1e berap	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)	Startjaar	Investering bedragen x € 1000	Voortgang		
			Resultaat/tijd	Middelen	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)					
		Toelichting: Haalbaarheidsonderzoek/ uitvoeringsplan IHP nog niet afgerond			
Lopend	Extra veld Voetbalvereniging Kesteren	2019	350		
		Toelichting: Het proces van herontwikkeling Sportpark De Leede omvat veel aspecten (velden en gebouw). Dit vraagt tijd en zorgvuldige afstemming met verenigingen. In de kadernota 2021 is aangegeven dat de uitgaven een jaar uitgesteld worden.			
Lopend	Stimulering maatschappelijk rendement	2019	500		
		Toelichting: Er is geen aanvraag geweest.			

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb, Onvoorzien Algemeen

Van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (VPB) en onvoorzien wijkt de opbouw af van die van de beleidsprogramma's. Dit onderdeel telt financieel wel mee voor de begroting.

Algemene dekkingsmiddelen

De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen, die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid of de rioolheffing, waar ontvangsten en uitgaven direct aan elkaar zijn gekoppeld.

De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- beleggingen, deelnemingen en financieringsfunctie;
- verhuur en diensten van derden (het beheer van activa, die voor de openbare dienst bestemd zijn).

Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en daarom niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Overhead

In juli 2016 is de nieuwe 'Notitie overhead' gepubliceerd als onderdeel van diverse wijzigingen van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Deze wijzigingen zijn bedoeld om een beter inzicht in de overhead te bieden en daarmee de interne sturing en de vergelijkbaarheid tussen zowel provincies als gemeenten te bevorderen.

Veel van onze werkzaamheden zijn gericht op onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Om dit op een adequate en efficiënte manier te kunnen blijven doen, moeten de interne dienstverlening en bedrijfsvoering binnen onze ambtelijke organisatie goed op orde zijn. Daar waar nodig zullen efficiency-maatregelen genomen worden om de interne dienstverlening te verbeteren. Een belangrijk kenmerk voor het onderdeel bedrijfsvoering binnen de gemeentelijke organisatie is het feit dat het ondersteunend van aard is.

De overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

De gemeente Neder-Betuwe verdeelt de kosten van de overhead in 11 categorieën in navolging van de 'Notitie Overhead' van het BBV. Voor elke van deze categorieën is in onderstaande tabel het budget voor 2020 weergegeven. Vervolgens is weergegeven waar de kosten voor de overhead aan toegerekend worden.

Vennootschapsbelasting (VPB)

In Nederland zijn overheidsondernemingen sinds 2016 belastingplichtig voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Uit jaarlijkse inventarisaties van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie blijken geen VPB-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. De inventarisatie is gebaseerd op de jaarrekeningen 2014 t/m 2016 en de (concept)begroting. Daar waar binnen bepaalde clusters van activiteiten overschotten worden behaald, wordt niet voldaan aan de criteria voor toetreding tot VPB-ondernemerschap. De criteria om als ondernemer te kwalificeren, zijn:

- een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
- en deelname aan het economisch verkeer;
- en een winstogmerk/structurele overschotten.

Vooraf vanwege de laatste twee criteria vallen de meeste activiteiten binnen de gemeentelijke exploitatie buiten de VPB-plicht. Uitzondering hierop zijn de bouwgronden in exploitatie (BIE GREXEN).

Bij de VPB-vraag of sprake is van door de gemeente te verrichten ondernemersactiviteiten is het antwoord voor de BIE GREXEN positief. Over de voordelige resultaten van BIE GREXEN is per 31-12-2017, afhankelijk van de hoogte van de jaarlijkse cashflow, een percentage van 20% tot een bedrag van € 200.000 verschuldigd als VPB. Daarboven bedraagt dit percentage 25% en wordt berekend over het jaarlijks winstsaldo van de mutaties in dat jaar.

De jaarlijkse cashflow is het verschil tussen gerealiseerde inkomsten en gerealiseerde uitgaven. Hiertoe wordt een fiscale exploitatiebegroting opgesteld, die volledig voldoet aan de wet- en regelgeving van de Wro- en Bro-uitgangspunten, de BBV voorschriften en de VPB wetgeving. Financiële effecten van de door de Belastingdienst in rekening gebrachte VPB komen vanaf 1-1-2016 ten laste van het gerealiseerde resultaat van de grondexploitatiebegroting van de betreffende BIE GREX projecten. In de laatste actualisatie per 1-1-2019 is rekening gehouden met de te verwachten af te dragen VPB voor zover van toepassing.

Wat mag het kosten?

Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en Onvoorzien					
Mutaties grootste afwijkingen (> € 25.000) per taakveld		2020	2021	2022	2023
a.	Overhead	10.195	0	0	0
b.	Treasury	53.501	40.181	40.181	40.181
c.	OZB Woningen	-77.051	-57.286	-57.286	-57.286
d.	Algemene Uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	87.976	37.735	37.735	37.735
e.	Overige baten en lasten	-112.916	-72.916	-72.916	-72.916
<u>Diverse taakvelden</u>					
f.	Actualisatie personeelslasten	-36.585	-102.929	-116.421	-139.599
g.	ICT	86.362	36.257	36.257	36.257
h.	kleine verschillen	51.304	3.723	24.932	24.932
Totaal		62.786	-115.235	-107.518	-130.696

a. Taakveld Overhead (nadeel 2020 € 10.195)

Participeren in energietransitie (nadeel € 40.000 incidenteel neutraal)

Het college heeft op 17 december 2019 besloten in te stemmen met de bestuursopdracht 'Participeren in Energietransitie (besteding precariogelden)'. In de financiële paragraaf is over de geraamde inzet opgenomen dat "voor het uitvoeren van deze bestuursopdracht aan de gemeenteraad een voorbereidingskrediet zal worden gevraagd van € 40.000. Er is sprake van een éénmalig budget. Voorstel is dit bedrag ten laste te brengen van de reserve precario. De financiële consequenties worden in deze bestuursrapportage verwekt en moet u in relatie zien met de mutatie van reserve Precario hieronder. Deze is budgettair neutraal.

Suppletie BTW/BCF (voordeel voor 2020 € 29.805)

Over de jaren 2017 en 2018 zijn herberekeningen gedaan van het mengpercentage inzake de BTW. Hieruit voortvloeiend zijn suppletie aangiftes BTW en BCF gedaan voor de jaren 2017 (€ 19.636) en 2018 (€ 10.169). Als gevolg van de herberekening van de mengpercentages hebben we alsnog een bedrag van € 29.805 kunnen claimen bij de belastingdienst. Dit is een incidenteel voordeel voor 2020.

b. Taakveld Treasury (nadeel 2020 € 53.501 vanaf 2021 structureel € 40.181)

Bij de kadernota 2021 bent u geïnformeerd over aanpassing van de dividenduitkeringen van Vitens en de BNG. Het financiële effect wordt in deze bestuursrapportage verwerkt.

c. Taakveld OZB Woningen (structureel voordeel 2020 € 77.051 vanaf 2021 € 57.286)

Bij de kadernota 2021 bent u geïnformeerd over de structurele meeropbrengst OZB voor woningen, veroorzaakt door areaaluitbreiding en waardevermeerdering. Het financiële effect wordt in deze bestuursrapportage verwerkt.

d. Taakveld Algemene Uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds (structureel nadeel 2020 € 87.976 en vanaf 2021 € 37.735)

Decembercirculaire 2019

De beschikbare budgetten voor het sociaal domein zijn via de decembercirculaire (Z/20/068059/UIT/20/129061) structureel licht naar beneden bijgesteld. Vanaf 2020 gaat het om een structureel bedrag van € 37.735. Het nadeel verwerkt op dit taakveld kunt u in relatie zien met het voordeel bij programma 6 taakveld

Maatwerkdienstverlening 18-

Meicirculaire 2020

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2020 (nadeel 2020 € 113.521). Het effect van € 50.241 voor het programma Algemene Dekkingsmiddelen voor het jaar 2020 ziet u hier verwerkt. Deze last kunt u in relatie zien met het nadeel (€ 63.280) opgenomen onder Programma 5 (meicirculaire). Voor verdere detailinformatie verwijzen wij u naar de bijlage Informatie meicirculaire 2020 op pagina 39 van de kadernota 2021. Structureel zal de uitkomst van de meicirculaire in de begroting 2021 verwerkt worden.

e. Taakveld Overige baten en lasten (structureel voordeel 2020 € 112.916 en vanaf 2021 € 72.916)

Budget onvoorzien

In 2020 hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden waarvoor geen direct budget in de begroting aanwezig was. Beide ontwikkelingen voldoen aan de 3 O's (onontkoombaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar) waardoor aanspraak op het budget onvoorzien mogelijk is. Het betreft de eenmalige lasten (€15.000) voor het bomenonderhoud op een aantal sportparken (opgenomen onder de kleine verschillen bij programma 3) en de kosten (€ 25.000) van een aanvullende inspectie voor tijdelijk gebruik van voormalig schoolgebouw Pantarijn (opgenomen onder programma 6 taakveld onderwijshuisvesting). Dit voordeel kunt u dan ook in relatie zien met het nadeel benoemd onder programma 3 en 6.

Aanspraak stelpost prijsstijging

In de begroting is jaarlijks een stelpost prijsstijging opgenomen waaruit geraamde budgetten kunnen worden bijgesteld als daarvoor een gedegen onderbouwing bestaat. Het voordeel (structureel € 72.916) gaat over de vrijval uit de stelpost en kunt u in relatie zien met het nadeel opgenomen onder programma 5 en onder de kleine verschillen bij programma 1, 2, 6 en Algemene dekkingsmiddelen taakveld Overhead. Om die reden betreft het een budgettaire neutrale bijstelling.

f. Actualisatie personeelslasten (structureel voordeel van € 36.585 voor 2020, 2021 € 102.929, 2022 € 116.421 en 2023 € 139.599).

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de structurele effecten van de actualisatie van de personeelslasten. In deze bestuursrapportage worden de lasten verwerkt over de diverse taakvelden onder programma 1, 3, 5, Algemene Dekkingsmiddelen en onder de kleine verschillen bij programma 2, 4 en 6. Voor verdere details verwijzen wij u naar de uitgebreide toelichting in de kadernota 2021 op pagina 10.

g. ICT budgetten (nadeel 2020 € 86.362, vanaf 2021 structureel € 36.257).

Bij de kadernota 2021 bent u reeds geïnformeerd over de structurele effecten de verhoging van de ICT budgetten. Deze verhoging heeft te maken met de kosten van de website en aanpassing van de digitale infrastructuur en licenties voor Microsoft en Decos. Voor 2020 betreft dit een nadeel van € 86.362, vanaf 2021 € 36.257.

h. Overige kleine verschillen (nadeel 2020 € 51.304 vanaf 2021 structureel € 24.932)

Kleine verschillen behoeven geen toelichting

Investerings

Programma : Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien				actualisatie 1e berap	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Startjaar	Investering bedragen x € 1000	Voortgang	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)				Resultaat/tijd	Middelen
Lopend	Optimalisatie GEO applicaties	2017	45		
		Toelichting: De beperkte capaciteit bij team gegevensbeheer, heeft helaas langere tijd geduurd. Na herstel van de formatie is gestart met het zoeken van een GIS-specialist. Begin 2020 is de GIS-specialist ingehuurd. In eerste instantie moest hij zich inwerken. Inmiddels zijn we zover dat we een start maken met de implementatie van de BGT. Dit is een belangrijk deel van de centrale objecten registratie waaraan gewerkt wordt.			

Bestedingen ten laste van het budget onvoorziene uitgaven

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:				
	Begroting 2020		Besteed budget	Restant budget
	voor wijziging	na wijziging		
Budget 2020	-50.000	-50.000	40.000	-10.000

Programma:	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.		Bedrag:	Onderwerp:
3	1e berap 2020	15-10-2020	15.000	Incidenteel Bomenonderhoud sportpark
6	1e berap 2020	15-10-2020	25.000	Aanvullende inspecties tijdelijk gebruik voormalig schoolgebouw Pantarijn
		Totaal:	40.000	

Mutaties in reserves

Algemene Dekkingsmiddelen Mutaties in reserves					
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 25.000)		2020	2021	2022	2023
a.	Reserve Precario	-3.018.791	21.209	0	0
b.	Algemene reserve	312.902	-174.000	-119.000	-119.000
Totaal		-2.705.889	-152.791	-119.000	-119.000

a. Reserve precario (incidenteel voordeel 2020 € 3.018.791 en in 2021 een nadeel € 21.209)

Bij de kadernota 2021 bent u akkoord gegaan met de onttrekking van € 3.000.000 uit de reserve precario ten gunste van de exploitatie. De vrijval van deze middelen voor 2020 zijn in deze bestuursrapportage verwerkt.

Het college heeft op 17 december 2019 ingestemd met de bestuursopdracht 'Participeren in Energietransitie'. U wordt gevraagd om eenmalig een bedrag van € 40.000 als voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen vanuit de reserve precario. Het incidentele voordeel van € 40.000 kunt u in relatie zien met het nadeel vermeld onder taakveld Overhead en heeft daarmee een budgettair neutraal effect in deze bestuursrapportage.

Het overige betreft kleine verschillen en behoeft geen verdere toelichting.

b. Algemene reserve (nadeel 2020 € 312.902 voordeel 2021 € 174.000 vanaf 2022 € 119.000)

Uitstellen Ontwikkelen Visie op vastgoed naar 2021

Bij de kadernota 2020 en begroting 2020 is eenmalig een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een visie op vastgoed (Nota Vastgoedbeleid). De behoefte hieraan is groot. Tegelijkertijd constateren we halverwege 2020 dat het ons dit jaar niet meer gaat lukken om met deze opdracht aan de slag te gaan en hiervoor gericht externe capaciteit in te zetten. Dit vanwege prioritering van andere werkzaamheden bij de verschillende betrokken organisatieonderdelen (Gebouwenbeheer, Grondzaken, Accommodatiebeleid Sociale Pijler). Wij stellen daarom voor het budget beschikbaar te houden en over te boeken naar 2021. Deze overheveling werkt per saldo budgettair neutraal en kunt u in relatie zien met de derde W vraag opgenomen onder Programma 3 Taakveld Beheer overige gebouwen.

Randweg Opheusden

In september 2019 heeft de aanbesteding plaatsgevonden en is direct gestart met de (voorbereidende) werkzaamheden. De opdrachtbevestiging is in 2020 geëffectueerd. Afrekening vindt plaats in 2020. Bij de verantwoording in de jaarstukken 2019 is een bedrag van € 100.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Deze middelen moeten worden overgeboekt en conform de verplichting die hiervoor is aangegaan worden bestemd voor besteding in 2020. Deze incidentele mutatie is per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met het incidentele voordeel, opgenomen onder de derde W vraag onder programma 3 taakveld Verkeer en vervoer.

Voorziening verkeer en vervoer.

Voor het Neder-Betuwse verkeer en vervoerplan is er een duidelijk beheerplan. Dus is het gebruik van een voorziening van toepassing. Er is in 2019 eenmalig een bedrag van € 830.750 toegevoegd aan deze voorziening. Deze eenmalige storting is niet toegestaan, zodat er egalisatie moet worden toegepast. Dit betekent dat het restant bedrag van € 714.000 vanuit de voorziening in 2020 vrijvalt. Daartegenover staat de egalisatie-storting van € 119.000. Per saldo is dit een voordeel van € 595.000.

Om aan de jaarlijkse storting van de komende 6 jaren te kunnen voldoen wordt voorgesteld dit bedrag in de algemene reserve te storten en jaarlijks een bedrag van € 119.000 te onttrekken. De vrijval voorziening en storting reserve is voor de algemene reserve een voordeel van € 595.000 in 2020 en een nadeel van € 119.000 van 2021 t/m 2025.

Ontvangen Rijkssubsidie voor opstellen Transitievisie Warmte

Het Rijk heeft bij de decembercirculaire 2019 middelen beschikbaar gesteld. Voor het opstellen van een transitievisie warmte en uitvoeringsplan voor het aardasvrij maken op wijkniveau. Om bewoners goed informeren door bijvoorbeeld energieloketten.

Voor Neder-Betuwe zijn voor het jaar 2019 middelen beschikbaar gesteld van € 237.098.

Omdat deze 'doeluitkering klimaatmiddelen' op het moment van beschikbaar stellen niet meer voor 2019 ingezet kon worden, zijn deze middelen via het jaarrekeningresultaat 2019 teruggevloeid in de algemene reserve.

Voorgesteld wordt dit bedrag in te zetten als middel om de gelabelde (nieuwe) initiatieven en acties als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Energietransitie (jaarschijf 2020) uit te kunnen voeren. Deze incidentele financiële consequentie moet u in relatie zien met het incidentele voordeel onder de derde W vraag taakveld milieubeheer programma 3.

Uitstellen Woonvisie 2021-2025 naar 2021

Bij de kadernota en begroting 2020 is eenmalig een bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een Woonvisie 2021-2025. De behoefte aan een kaderstellend document, waarin we de gemeentelijke ambities en doelen op het gebied van wonen benoemen, is groot. Tegelijkertijd constateren we halverwege 2020 dat het ons dit jaar niet meer gaat lukken om met deze opdracht aan de slag te gaan en hiervoor gericht externe capaciteit in te zetten. Tevens speelt mee dat wij in afwachting van de gemeentelijke Omgevingsvisie (vaststelling eerste helft 2021) voor het thema Wonen een programma (nieuw instrument onder de Omgevingswet) willen opstellen in de eerste helft van 2021. Wij stellen daarom voor het budget beschikbaar te houden en over te boeken naar 2021. Deze financiële consequenties zijn per saldo budgettair neutraal en moet u in relatie zien met de derde W vraag onder taakveld wonen en bouwen programma 3.

TOTAALOVERZICHT VAN FINANCIËLE AFWIJKING PER PROGRAMMA

Mutaties op programmaniveau							
				2020	2021	2022	2023
Programma	1	Bestuur en Dienstverlening		268.849	-2.947	-6.907	-6.907
Programma	2	Openbare Orde en Veiligheid		-622	-2.851	-2.851	-3.121
Programma	3	Fysieke Leefomgeving		231.232	312.608	257.608	178.936
Programma	4	Economie		-466.780	2.036	2.036	2.036
Programma	5	WMO, Jeugd en participatie		2.603.400	2.476.476	2.476.476	2.474.216
Programma	6	Onderwijs, Sport en Welzijn		149.977	62.096	62.096	61.626
Programma	7	Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en onvoorzien		62.786	-115.235	-107.518	-130.696
Programma	R	Mutaties Reserves		-2.278.545	-231.463	-197.672	-119.000
Doorwerking eerste bestuursrapportage 2020				570.296	2.500.721	2.483.269	2.457.091

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders,

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Neder-Betuwe;

B E S L U I T:

1. De Eerste bestuursrapportage 2020 vast te stellen, met inbegrip van de begrotingswijziging die daarbij als bijlage is opgenomen.
2. In te stemmen met:
  - a. het vormen van een nieuwe bestemmingsreserve Essentaksterfte;
  - b. de onttrekking van:
    - € 130.000 aan de bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet;
    - € 3.018.791 aan de reserve precario voor 2020;
    - € 174.000 aan de Algemene Reserve voor 2021, € 119.00 voor 2022 en € 119.00 voor 2023;
    - € 78.672 aan de reserve Essentaksterfte voor 2021 en 2022.
  - c. de toevoeging van:
    - € 400.000 aan de reserve Laanboomgebouw;
    - € 21.209 aan de reserve precario voor 2021;
    - € 312.902 aan de algemene reserve voor 2020;
    - € 157.344 aan de reserve Essentaksterfte.
3. In te stemmen met het verstrekken van een voorbereidingskrediet van € 40.000 voor 'Participeren in Energietransitie'.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 15 oktober 2020
de griffier, de voorzitter,

E. van der Neut

A.J. Kottelenberg

1: BEGROTINGSWIJZIGING

BEGROTINGSWIJZIGING						
Gemeente Neder-Betuwe			begrotingsjaar		2020	nr. 21
De raad van de gemeente Neder-Betuwe besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar te wijzigen als volgt:						
Progr.		Omschrijving programma	LASTEN		BATEN	
			Bedrag van de nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	Bedrag van de nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming
P1		I. Wijziging van de ramingen van het dienstjaar				
P2		Bestuur en Dienstverlening	268.849			
P3		Openbare Orde en Veiligheid		622		
P4		Fysieke Leefomgeving	231.232			
P5		Economie		466.780		
P6		WMO, Jeugd en Participatie	2.603.400			
P7		Onderwijs, Sport en Welzijn	149.977			
R		Algemene dekkingsmiddelen	62.786			
		Mutaties reserves		2.278.545		
		Saldo van rekening		570.296		
		Totalen	3.316.244	3.316.244	0	0
Volgnr.	Categorie	Omschrijving	verhoging van het beschikbaar krediet	verlaging van het beschikbaar krediet	verhoging van de te verwachten baten	Verlaging van de te verwachten baten
		II. Investerings/Balansmutaties				
290001	8710000	Algemene Reserve			312.902	
290041	8710010	Reserve Essentaksterfte			157.344	
290044	7710010	Reserve omgevingswet				130.000
290045	7710010	Reserve precariobelastig				3.018.791
290048	8710010	Reserve Laanboomgebouw			400.000	
291043	8720010	Voorziening Riolering			25.000	
291051	7720010	Voorziening Verkeer & Vervoer				627.000
291063	8720010	Voorziening Wethouders pensioenen			218.098	
291065	7720010	Voorzieningen Essentaksterfte				236.015
Toelichting op de begrotingswijziging						
Effecten 1e bestuursrapportage 2020						

2: STAND VAN ZAKEN BEZUINGINGEN

Overzicht stand van zaken Bezuinigingen Programma 6

omschrijving	2020	2021	2022	2023	stand van zaken
Sport(accommodaties)					
> bijstelling aan voorziening De Eng	0	5.000	5.000	5.000	2020 is ingetrokken / vanaf 2021 nog niet gerealiseerd.
> bijstelling onderhoud(subsidies) buitensport	0	0	0	0	
> Bijstelling Gas & Electra Binnensport	38.800	38.800	38.800	38.800	gerealiseerd
> Binnensport 100% energie neutraal	40.000	40.000	40.000	40.000	gerealiseerd
> herbestemmen/Verkleinen De Eng	0	53.500	53.500	53.500	2020 is ingetrokken / vanaf 2021 nog niet gerealiseerd.
> extra (commerciële) verhuur	16.500	16.500	16.500	16.500	gerealiseerd
> privatisering/Fusie	0	0	0	0	gerealiseerd
> extra bezuiniging op sport	30.000	30.000	30.000	30.000	gerealiseerd
> resultaat werkgroepen	50.000	50.000	50.000	50.000	gerealiseerd
totale bezuinigingsopdracht SP	175.300	233.800	233.800	233.800	
waarvan gerealiseerd/Ingetrokken SP	175.300	175.300	175.300	175.300	
waarvan (nog) niet gerealiseerd SP	0	58.500	58.500	58.500	